

СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союзу“.

Рік XVI. Нью Йорк. Четвер, 3-го Вересня 1908. Число 36

Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, September 3, 1908. No. 36

Табір Юди.

Від першої хвили прибу-
та нашого єпископа до
Америки немов би яка е-
лектрична сгруа страєла
цілим народним організмом.
Епохальна подія одних за-
ставила радіти, що туй туй
закінчить ся безголове, яке
неначе рак довгі роки то-
чило наш народ, а другі...
Про них власне буде мова.

І кожний Русин, усвідомивши собі вагу те-
перішньої хвили береть ся до
праці, щоб сьому чолові-
кови, що не з власної волі,
не для якоїсь химери, але
послушний своєму на-
чальству, та йдучи за по-
ривом душі, що бажає
широко служити своєму
людови, взяв ся за вели-
кодушну працю: вичистити
і уздоровити наші церков-
ні відносини. Який взяв
ся з обов'язку привернути
лад між нашими церквами
та тим усунути сей „камінь
предковенія“, що
довгі роки спинював нор-
мальний розвиток нашого
народу на вольній землі.

Та проти сих заходів
підняла ся важка хмара.
насунула варварська орда
під проводом усяких мо-
ральних банкрутів, людей
що визули ся з усякої
народної честі і пошати.
В тій орді ви найдете
гніль усяких фасонів: і за-
розумілах (на свою глупо-
ту хіба) „панів превелеб-
них“, що то вже були
покупували собі мітри і
жезли, та тепер казять ся
у безсилій власті, чому то
не вони, а „якийсь“ монах
станув на чолі амер.-русь-
кої церкви; і звичайних
вломників-зłodів, що то
свого часу розвивали ре-
дакційні столики і крали з
них греші та стемлі, та
втирали собою за злодій-
ство кути усяких галицьких
криміналів; і „защитників“
народу, які обкрадали і
обрадають його в неми-
лосерний спосіб, фальшу-
ючи рахунки організації
(як прим. з рахунку за
друж календаря з 1000 дол.
зробили 5000, ювілейне
число „славного органу“ і
т. д.); і патріоти, що то
побирали своє обриване
при нагоді митя сльозавочок
по жидівських сальонах,
та крадуть тепер у народу
і то в теперішній, голод-
ний час — послідний цент
за „фарми“ на місяці;
дальше усякі вапоти і на-
нів неграмотні піддяді і
лямполизи, викроплювані

без розбору на „істинно
руських“ попів; ціла ку-
па різного сорта відступ-
ників і зрадників свого
народу, що для марної
копійки продаваб шкіру
живцем з рідного батька —
словом у сій юрбі одна
найпідлійша збірарина по-
слідного шумовиня і від-
падків людства, яким у
иньшій, а не в нашій на-
ції, встидали-б ся навіть
плюнути в цику, не то що.
Але поки що, вони у нас
„великі“, і згуртувавши ся
в один табір Юди, неначе
дикі шакалі кинули ся на
єпископа, а тим самим і
на наш народ, щоб їх здо-
тати остаточно, знищити
безпощадно. Кажемо: щоб
знищити єпископа і народ.
бо сі два поняття у нас
зв'язані нерозривно.

І сей табір Юди, разом
з найбільшими ворогами
нашого люду, бо разом з
поліціантами в рясах, яких
наслав тут кровожадний,
на пів непочитальний кат
на престолі, мов та чорна
галич насунула на наші
кольовні, щоби туманити,
щоби працювати в користь
наших вічних ворогів.
Сприту у них досить, в
брехні вони майстрами, а
щоб дійти до своєї цілі
уживають навіть поцілун-
ку Юди. Але як сказано
вище — у нас поняття,
народ і єпископ зв'я-
зані зі собою нерозривно
і тому сей табір Юди цілу
свою злобу звернув пере-
довсім проти єпископа.
Вичерпавши цілий засіб
коршменно-підцьких лайок
взятих з лексикона „істин-
но руских людей“, во-
ни виточили гармату
найтяжшого калібру: акта
судові в процесу який мав
наш єпископ о „обиду
маєстату“.

Кожний, що хотів кри-
хітку слідив за історією
нашого народу під крила-
ми габсбурьського орла,
знає, скільки добра дізнав
наш народ від Австрії.
Добродушний наш люд,
„Тирольці всходу“, слу-
жили завжди в хвилях
небезпеки інтересам „а-
встрійської вітчизни“. Кро-
вію нашого люду завжди
клеїло ся розбитий дер-
жавний горщик, але коли
минула небезпека, то тоді
звичайно перешахровувало
ся долю нашого люду за
гарні очі і поцілунки поль-
ських шляхтянок. Так бу-
ло від початку, так є і
по нинішні дні. І чиж
булоб дивно, що людина,
яка не на устах, але ці-

лою душею і серцем спо-
чуває недолі свого понево-
леного народу в слушнім
обуренню допустила ся на-
висті і „образи маєстату“?
Се не гріх, але се честь
такої людини... Гріхом та-
кий поступок можуть на-
зивати лишень народні
Юди.

Але йдім дальше щоби
побачити як ціла ся спра-
ва представляє ся.

Се було в Стрию, в Га-
личині підчас міся, на який
проповідав теперішній наш
єпископ, тоді ще монах.
Проповідий слухало около
10 тисяч народу. Єпископ
в незвичайно острих сло-
вах виступив проти „.....
мамчєня у жидів. Наслі-
док був сей, що такої то-
го самого дня около 20
мамок покинуло свою
службу у жидів. І з того
зродив ся пропєс о „обра-
зу маєстату“!!! Не смійте
ся — але се факт. Підчас
проповіді мав єпископ
кількома словами натякну-
ти і за австрійського ціса-
ря Йосифа II., та сказати,
що сей цісар розкрив наше
церковне майно. Се є зо-
всім згідне з правдою і
вистане лиш згадати за
славний „Скит Маняв-
ський“ та послухати опо-
відань народу який еще і
нині знає багато дещо роз-
казати про се, як то того
часу ховали церковні ліх-
тарі, чаші, ризи в шпихлі-
рах, в збіжу, в землі пе-
ред нахабністю австрій-
ського уряду, який в сей
спосіб хотів позатикати
діри в своїм державнім
мішку. Про се явно гово-
рять професори по універ-
ситетах, про се пише
історія, однак нікого за се
і не думають чіпати.

Але для того, що те саме
сказав щирій Русин, що
сказав се чоловік, який
кровію свого серця навіть
готов служити своєму наро-
дові — то такого треба
було знищити. І на свід-
ків знайшли поміж 10 ти-
сяч людей аж одного жиди-
та одного поляка-жандарма.
На таку масу людей ніхто
більше не чув нічого об-
разливого проти цісаря!...
Справа звичайом галицьким,
а коли еще до того судить
за Русина, тагнула ся дов-
ше та вікниці і суд набрав
переконання, що се все зло-
ба видумка. А позаяк
факту забрана цісарем
церковного майна ніхто
не міг заперечити не бу-
ло причини засуджувати.
Але в таборі Юди заду-
мали конче з нічого зоби-

ти щось. Зовсім як та ве-
ликаєська гора, що то сто-
гнала і стогнала, а люди
з страхом і трепетом ду-
мали, що туй, туй з ньої
вродить ся якийсь вели-
чень — амій, дихаючий с
гнем і сіркою — а тимча-
сом показав ся тільки... ми-
сячий хвіст. Але Юди ли-
кують — бо гадають, що
новим багном кинули на
єпископа. Зовсім як ті бой-
сяки, що то раз в парку
видали гноєм на лебедя,
який маєстатично плавав
в тіни дерев. І коли його
цілого обкидали вже гноєм,
раділи, що білий лебідь
тепер такий самий чорний,
обабраний гноєм, як і во-
ни. Але лебідь лиш стрі-
пав крильми, пірнув під
воду і за хвилину виплив
опять такий чистий і білий
та непорочний, як перед
сим, а гній і бруд лишив
ся на руках бойсів. Так
само і все болото лишає ся
на руках Юдів мимо їх за-
кодів, щоб усеїх зробити
подібними собі, се є скоти-
ною.

Полекші

для заморських емігран-
тів, о бвизаних до вій-
ськової служби.

Сими днями вийшли нові
приписи, які містять в собі
важні полекші для замор-
ських емігрантів, обяза-
них до військової служби
в австрійським війську.
Доси такими полекшами
користували ся тільки ті
емігранти, що перебували
в заморських краях в інте-
ресі торгівлі австрійської
держави, тай тоті полекші
були значно обмежені. На-
слідок того був такий, що
багато емігрантів, які ма-
ли б охоту вернути до ста-
рого краю і які евентуал-
но своїм досвідом, набути-
м за морем, могли би прине-
сти старому краю якусь
користь, мусіло оставати
за морем з боязми перед
карою за несповнене служ-
бового обов'язку. Отсей стан
змінити власне нові припи-
си в сій справі.

Сі приписи поперше при-
знають полекші всім емі-
грантам, які перебувають
за морем в заробкових ці-
лях, а по друге є ті по-
лекші доволі значні. І так
всі обов'язані до військової
служби поділено на дві ка-
тегорії: 1. ті, що обов'язані
ставати до асентерунку, і
2. ті, що вже відбули вій-
ськову службу і обов'язані
ставати до військових вправ.

Отже ті, що мають ставати
до бранки, можуть в пер-
шій і другій класі бути
увільнені не тільки від ста-
вання перед асентерунковою
комісією в своїм краю, але
самож від ставання перед
австрійською заступничою
властю за границею для
лікарських оглядин. Аж в
третій класі мусять вони
безумовно ставити ся для
лікарських оглядин перед
австрійською заступничою
властю за границею, але
ї тепер, коли будуть при-
знані „здібними“ або „мен-
ше здібними“, не мусять,
як доси, для остаточного
асентерования і присяги іка-
ти до краю, тільки можуть
бути заасентеровані загра-
ницею. Дальша полєкша є
та, що відбуте військової
служби може бути для них
відсунене аж до 1 жовтня
того року, в котрім вони
скінчать 24 літ життя.

Що-ж до військових вправ
то кожний, хто обов'язаний
до них, може звільнити ся
в той спосіб, що найдаль-
ше до кінця січня того року,
коли має відбувати вправи,
внесе до австрійської за-
ступничої власті тої тери-
торії, де перебуває, умо-
товану просьбу о звіль-
нене. Увзгляднене тої прось-
би означає також звільнене
від участі в контрольних
зборах того і слідуєчого
року.

Еще дещо про філя- дельфійське віче.

Нашим сердечним москалюшна
все ще не дає спати славне їх
віче в Філадельфії. „Ноступ“,
„Свѣтъ“ та „Правда“, вічно чу-
ють якісь жолудкові болі, якось
як камінь в жолудку залагло ім
се віче і ні раз його стравити.
Редактор „Правди“ однак грає
гідно зачатку ролю блазна на вічу
і в газеті, та хоч старає ся ро-
бити мудру міну — хоч се йому
і не дуже вдає ся. Він як може,
так потішає себе, сарака, балакаю-
чи, що хоч віче невдало ся, але
за се принайменче в комнатах
читальні глумчєства зібрало ся
споро москалюшків, які там славно
вічували. Однак і се не дуже
мудра, потіха та і у ній стільки
правди, що кіт наплакав. А щоб
позамісцеві не гадали, що се дій-
сно все правда чим Луцик поті-
шає стурбовану свою собратію, то
як місцевий послужу кількома
словами правди.

Боли вдало ся спасти бігством
Гладики і Луцики та ще кіль-
ком запотороченим москалям од
Горлиць з віча, вони супрово-
джені еликками галуба! Хрунь!
Проч з запродадцями, кацапами і
т. п. схоронили ся в Читальні

глумчєства. Людей там було стіла-
ки, скільки помістити ся згого-
аж цілий тузін бординтерів госпе-
даря дому но і один батюшка з бо-
родою, що забрала місця за грюх
людей. А і раділи там славно:
був там ялач і скрежет зубів та
було також і махане пальцячи
в чоботах на поліцію, що таких
висококультурних людей, як наслі-
дників російських чорносотенців-
хуліганів посміла так нещадно
попросити вийти з галі. Се було і
ціле славне віче в читальні.

Але здасть ся, одноразова наука
для твердих голів як Луцик за на-
ла. Він видно доперва тоді піймає
дещо, як йому такої руський на-
раграф добре прилипає до спини.
Іменно гаспадин Луцик брав на
упір і грозить, що такої конче
прийде нас просвітити Отже ми,
Філадельфійці, так по доброму
радімо вам, гаспада Луцик, ви-
пустити нас зовсім зі своєї хулі-
ганської ласки і опіки. Піячити
з вами не вдержимо, бо ви в тім
фаху непобідимий геній — а щоб
ви нас учили... то перше об-
мійте свої руки з бруду і гною!
Ми зі зрадниками і Юдами свого
народу спільного ніч-не маємо і
мати не можемо. На се ми б му-
сіли так низько пасти морально
як ви, гаспада! Наша справа чиста
і ясна як сонце, тому руки
по швам і прч від ньої, щоб ви
ї на осквернили! А коли конче
хочете закушати українських гар-
бузів — то приходьте. Ми вам
зготуємо привіт на який лиш мо-
жуть заслужити хулігани.

Т. С. Довбенко.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Отсим подає ся до загаль-
ної відомості оп. місцевим
урядникам, а спеціально
місцевим секретарям і ор-
ганізаторам, щоби при на-
годі вступовання нових чле-
нів до Р. Н. Союзу і при
записуваню вапомог, три-
мались точно § 276 статутів
Р. Н. Союзу. Винятком з
сего суть похоронні кошта,
на котрі член може поли-
шити не більше як 100-00
дол. При тім повідомляє ся,
що від тепер Голов. Уряд
Р. Н. Союзу в жалєн спо-
сіб не буде увзгляднювати
приватних довгів по умер-
лих членах, ані неправних
записів.

За Голов. Виділ Р. Н.
Союзу в Америці.
Дм. Капігула, пр.
Тео. Лабовский, скр. рек.

ТОВАРИСКА ВОРОЖКА,
домова гра для розривки.
Ціна книжочки 15 цент.
SVOBODA
184 Hudson Str., New York.

М. Вусьний.

Мужицький рай.

Картини з життя нашого народу під шляхотським пануванням.

I. За дровами.

Одного гарного осіннього ранку, ще перед сходом сонця, стояв перед ганком п-ського двора, старий, поважний газда Черепанюк і чекав на пана в якого хотів собі купити кілька фір дров на зиму. Чекав терпеливо вже пів години, та ніхто ще з двора не виходив, лишень дехто із двірської служби крутився то тут, то там безцільно, чекаючи, доки не встане економ, який, як звичайно, мав розділити з рана між службу роботу на цілий день. Пан сам і не думав так рано вставати, бо вчора мав у себе гостей і далеко вже по півночі пішов спати.

Коло двора, на так званім „ранку“, повставав з кождою хвилиною щораз більший рух і гамір. Служба жінки і підрутки, сходилися на панське копати бульбу. Поміж юрбою метушився економ з карбівником, викрикуючи розділяв людей на громадки, і вислав кожду в иншу сторону, кого до ліса, кого на поле, або на гумно. Се тривало коло пів години. Вкінці гамір устив, а на опустілім ринку лишився сам Черепанюк дожидати пана. Але той не вставав.

— І доки ж мені тут чекати — міркував Черепанюк, починаючи вже нетерпеливитись. Нині при погоді кожда хвилинка для мене дорога, а ти тут стій і чекай годинами аж йому схочеся встати. Та коби хоч не надармо, бо він таки мене не любить і готов навіть за гроші дров не продати. А от виходить льокай, може вже і він встане.

— Андрію, ходи по сюди! Такийсь вже гонимий став, що і привітати ся не хочеш?

— А, як ся маєте Ізидорку, я навіть вас не завважав; чоловік тільки справ на голові має, що навіть людей не добачує... А ви тут за чим так зараз з рана, певно до пана, що?

— Та хотів би си дров купити, але хто знає, чи продасть, бо він щось злий на мене. От може дурно чекаю.

— Ей, Ізидорку, Ізидорку! Чи вам конче треба було з паном задирати ся? Ви десь якихось газетів наспроваджували, тай людям читаете, про якісь там страйки говорите і робите бунтацію в селі проти пана, а то знаєте пан все паном, хто йому що зробить?

— А ти, Андрію, від куди пішов до двора на службу, то такий з тебе зробився панський лизун, що аж стидно! Служи йому так далі вірно, то може коли свою доньку за тебе видасть...

— Ну, доньки не видасть, але за мою службу мене любить. Хаба ж би я був ниві льокаем, якби не моя вірність? Був би даліше фурналькою їздив. Але бувайте здорові, не маю часу, може там пан вже встав.

Коло дев'ятої години вийшов пан на ганок, а побачивши кланяючого ся Черепанюка, кликнув на него:

— Ти тут чого, Ізидор?

— Та я хотів би собі дров у пана купити — сказав Черепанюк, підходячи ближше. Я за готові гроші, зараз панови заплачу.

— Для тебе і за гроші дров не маю! Можеш собі їхати за дровами, де хочеш, а в мене їх не дістанеш. Іди і дальше людей бунтуй, щоби мені не платили за пасовиско по десятці від штуки худоби, або, щоби не ходили, як ти кажеш, за півдармо на панське. Як я схочу, то замкну вам пасовиско і ліс, а тоді всі поздыхаєте, як пси! Іди, забирай ся, нехай ти не бачу більше!

„Пасовиско і ліс“ — звеніли панські слова в ушах відходячому з затисненими зі злости п'ястками Черепанюкови.

Пасовиско і ліс втрабував громаді його отець, а нині ми жебраки не маємо де ані худоби випустити, ані звідки патики дров взяти і брак тих двох річий тримає нас в такій сліпій залежності від него. Запрещам пасовиско, не пустить до ліса, тоді гинь! Але нехай собі не думає, що як він не продасть дров, то я палити не буду; я ще дров дістану, хочим мав за ними кілька миль їхати.

Так розумуючи, прийшов Черепанюк до хати. Поснідавши, казав старшому синові ладувати віз і запрагати коні.

— А возьми, Митре, більше сіна на дорогу, бо поїдемо аж в піддебрянський ліс і забавимо може до вечера. А ти Томку — сказав до молодшого сина — іди до Михайла Горбового, нехай приїде зі своїми кінями помочи ввозити; вчора обіцав, що приїде.

За якої пів години приїхав сусід і поїхали разом до півтора миль віддаленого ліса. Переїзжаючи попри двір, стрітили вгороді пана, як стріляв з флюберту птахи.

— Уже сам не знає, що зрозкоши має робити — говорив сам до себе Черепанюк, підганяючи коні. Навіть бідним воробцям і воронам спокою не дасть. Але чекай, перейде і твоє панство; не будеш ти так довго нас в своїх пазурах тримати, нехайно люди в селі трохи прозріють!

Коло полудня приїхали до ліса. Дрова згодили в тамтешній громаді танше, якби в свого пана могли дістати. Набирали на фіри свобідно, не спішались, бо тут не стояв над ними панський лісничий і не гулював на них, як то діяло ся в їх панському лісі. Уже добре в полудня рушили з дровами додому, вдоволені, що прецінь за свої гроші сбийдуть ся без панської ласки.

— А то, Михайле, буде пан кавити ся, як довідаєсь, що я обійшов ся без него — сказав Черепанюк до сусіда. Коби лишень свої наші люди так робили, тоді нехай би собі замикав ліс, як нерас від грожуєсь.

— Коли то, знаєте сусіде, з нашими людьми не порадить — відповів Горбовий. І на гроші не такі бідні, бо прецінь майже половина села в Америці і Прусах на зарбітках, гроші в село ідуть, але що з того, коли жаден без панської поради не сбийдєсь. Може би дехто і трафив ся, котрий відважився і без пана раду собі давати, але боїть ся, щоби другий зараз на него не доніс, бо то знаєте в нас і тих шпиглів намножило ся, що годі де в селі слово свобідно сказати.

— Все то через темноту, Михайле! Хаба в нас є школа, як по других селах? На ціле село двох-трох газдів письменних, а всьо решта сліпо. Таж дурний лист прийде ся бабі до чоловіка написати, то біжить зараз до двора, бо хто ж їй напише? І так зівсім. Не дивота отже, що люди дають ся так в кліщах тримати, бо темні. Кілько він, хочби і наш пан, натовче ся дитий, дівок, невіст, ба навіть і хлопів, а котрий йому зборонить ся? Кождий витерпить, ще часом і в руку поцілує... Така вже наша недоля! Але дасть Бог, що і наші люди колись помудріють.

Так балакаючи, преїхали до села. Уже починало смеркатись, як станули під двором. Дорога під двором вела під гору, тож їхали поводи і вигейкували на коний. Нарас надіхав хтось на кони. З близька пізнали грубого, опаслого, молодого ще чоловіка з нагайкою в руці. То був їх пан.

— А гей, усунеш ся один з другим з дороги, бачиш, що їдуть? — кричав пан.

— Та як можемо панови уступитись, коли ми їдемо з тагаром? Легше вже пану переїхати боком — сказав Черепанюк.

— Щос? А ти кому сьмієш відповідати, ський такий сину! — грамнув пан і підіс нагайку до гори, хоча смілика потягнути по плечах. Але зараз опустил руку, бо пізнав Черепанюка.

— Аа, то ти Ізидор? А ти звідки тих дров набрав, що? — запитав, усміхаючись з'їдаиво.

— Звідки ж бам мав набрати, тажем, не вкрам, лиш купив — відповів Черепанюк.

— Купивсь? Чекай, не будеш ти тими дровами палити!

То сказавши, завернув назад коня, а заким ті два виїхали на гору, він вже поскикував посіпаків і ждав на під'їзджуючих.

— Тут стій, розумів?! — крикнув на обох.

— Та нехай нас пан пустить, ми пану дров не вкрали. Не хотів нан своїх продати, то ми купили деінде — говорили господарі.

— Я вам покупу деінде, злодії! А мій ліс буде дармо стояти? Гей, хлопці, ану не перевертайте вози з дровами під берег.

На його приказ взялось кількох формалів, одні з послууху, другі з боязні перед побитєм, перевертали вози.

За хвилику лежали дрова під берегом, а Черепанюк і Горбовий з проклятем на свого „добродія“ поїхали порожньо додому. Дперва вночі при сьвітлі мусіли забирати свою працю.

Справоздане із X-ої голов. Конвенції „Р. Н. Союзу“.

(Дальше.)

О год. 4-ій по полудня розпочало ся засідане конвенції звичайними формальностями. Зараз на початку сего засідання счинила ся маленька „бурка“. Іменно, п. Ф. Полівка жалувал ся з сльозами в очах, що деякі делегати агітують поза Конвенцією проти Владики і духовенства як і проти Р. Н. С. який хо-

епископа, сей виступає тим самим і проти церкви — гремів о. Валентий і радше проч з такими „вивергами“, як мали б вони ащиплювати отрую в уми делегатів... П. М. Бабій прямо виїс, щоб всяких киринників виключити із конвенції, а п. Г. Телявський горлав, щоб не мішати „політики“ до Р. Н. С. Вкінці зажадала Конвенція, щоб п. Ф. Полівка виявив імена сих делегатів, що бунтують поза Конвенцією; коли ж імен він подати не міг, зажадало, щоб вказав на них гальцем. Тоді вказав п. Ф. Полівка на п. А. Корпана і посипались оклики „ганьба, сором, всь в ним“ etc. Коли настала трохи тишина, конвенційний предсідател дав слово п. А. Корпану, який заперечив сему, наче б то він мав намір обаджати Владику та що п. Ф. Полівка мусів його не зрозуміти. Та предсідател конвенції уділив нагану п. Корпану і він відкликав все, що говорив — і на сім та бурка скінчилась.

Тому, що шконтруюча комісія не скінчила була ще й тепер своєї роботи, одже не можна було приступати до вибору нової старшини (старий уряд не дістав ще був абсолютної), п. С. Ядловський зreferував коротко справу організації дітей. Іменно, підніс п. С. Ядловський, що обезпечувати діти в Р. Н. С. на далі в той самий спосіб, як практикувалось се до си, не можна, бо се стоїть в суперечности з американськими законами; лише треба після вимогів американського права утворити відрубну діточу організацію, яка мусить мати свій статут і чартер; треба провадити особні книги: касову і рекордову, треба вкладати діточі капітали на окрему банкову книжочку і з каси діточої виплачувати за діти посмертні заповідки. Сю справу обяснив ще о. М. Підгорецький, а саме, що така діточа організація в практиці не буде віддільна від Р. Н. С., лише вона становити ме, немов його галузь, що ся організація буде під маркою і охороною Р. Н. С., що діточою касою, хоч вона провадитись буде особно, завідувати ме Старшина Р. Н. С., та що дитина, дорісши до своїх літ переходить ме в члени Р. Н. С. так само як і доси, не троячи жадних прав ні привілеїв. Наконєць поставив о. М. Підгорецький внесок, щоб нововибрана Старшина організувала молодечі відділи і подбала про те, щоб вони стояли зовсім на правній становищі. Се внесене конвенція прийняла.

На запит п. П. Середницького, що робити з сими дітьми, що є їх лише по двоє або троє в відділах Р. Н. С., відповів п. С. Ядловський, що буде ще найліпше, як сї діти ли-

пять ся і на далі в дотичних відділах. На запитанні п. п. М. Добровського і Паславського, чому Старшина не полагодила передше як сї справи, відповів п. К. Кирчів, що було се із сїєї причини, „бо ми не ласери“, значить, Уряд не був із сею справою обізнаний. На сїм скінчилась дискусія що до організації дітей.

Потім піддав предсідател конвенції делегатам під розвагу, щоб, зашконтруюча комісія явить ся із своїм справозданєм, перейти до дальшої точк денного порядку себ то до „перегляду статута Р. Н. С.“ В сїй справі як переглядати статут, були різні проекти, та вкінці прийнято внесок о. Л. Левицького, щоб зарядити 10-минутову павзу, щоб кождий делегат, маючий де що проти статута, міг собі витягнути дотичний §. і подати його відтак враз із своїм іменем конвенційний президі. По 10-миновій павзі подали різні делегати неясні або не добрі на їхню думку §§ статута і вже мала розпочатись над ними дискусія, коли тимчасом прийшла шконтруюча комісія і предсідател конвенції уділив їй наперед голосу.

Справоздане шконтруючої комісії сказав п. М. Угорчак і пороблено в нїм такі замітки: 1) банкові книжочки не збалансовані від цвітіння с. р. через що не можна було провирати, чи всі гроші находять ся дійсно в банках і 2) чеки, якими виплачують ся заповідки, не були залучені з посьвідками відобрани гроший, за-для чого шконтрум значно утруджене. Від себе ж поставила шконтруюча комісія такі внески, щоб на будуче розходу за конвенцію не подавано в загальній сумі, лише щоб сї видатки були специфіковані, значить, щоб було виказано, скільки виплачено делегатам, скільки за галю і т. д., щоб сим робом можна дізнатись, чи конвенція справді тільки коштувала, щоб Старшина Р. Н. С. ніколи не брала собі помічників до роботи та щоб все зважати на те, що вупуєть ся до офісу Р. Н. С. чи де-там, чи воно дійсно потрібне. Сї внески прийнято.

Із дискусії, яка розв'язалась була над не-збалансованими банковими книжочками, був сїй вислід, що на внесок о. М. Балого конвенція ухвалила телефонічно посипатись у сїх банків, яких книжечки не зсумовані, який є баланс. Зглядом же посьвідок на виплачені чеки, так находять ся вони у касієра, як заявив п. С. Ядловський.

Запитали відтак пп. Ярема і Я. Корнат головний Уряд, чому приймаю помічника до роботи, коли в Р. Н. С. є аж двох секретарів, до яких належить вся робота. Сю спра-

тїлиб вони спровадити на бездорожжє; і навів навіть п. Ф. Полівка сї обидливі слова, які він підслухав. Ся виява згад. делегата незвичайно заворушила цілою Конвенцією... До слова прийшов о. В. Балог, і заявивши, що й він чув те саме, про що говорив його передбесідник, вівзав горачо всіх делегатів, щоб не дали ся баламутити киринною хрунів, але щоб стояли непохитно при Р. Н. Союзі і при своїм Владиці! „Хто є ворогом нашої церкви“... хто виступає проти

ву пояснив п. Т. Лабовський так, що помічника треба було взяти доконче до писання членських грамот, бо реорганізація Р. Н. С. спричинила обом секретарям тільки роботи, що вони самі безумовно не могли їй подолати.

Моїтвом „Достойно“ о 7-й год. вечером закінчився другий день конвенції (8 го липня).

(Дальше буде.)

Не спи Угороруський народі!

Вчитавши в „Ділі“, що д-р Антін Годинка, професор будапештського університету правде над історією Угорської Русі, вважав а дуже, позаяк до тепер не було вогсім історії Угорських Русинів.

В виду того, що освіджене Русинів на Угорщині дуже мало, історія ся збудить спячих, научить, чому руський нарід під Мадарським ярмом ледви дидає, животіє.

Не беру ся учити історії, але жду терпеливо правди ученого. Однак не годен адержати ся, щоби не написати пару слів до Русинів Угорських (в Америці).

Перші угороруські поселенці прибули до Америки ще перед 1870 р. і поселились в Сполучених Державах і від того часу еміграція не устає. Русини Угорські мешкають тут побіч Галицьких і українських Русинів.

Галицькі Русини вже в дуже великій більшості суть свідомі свого націоналізму і то завдяки освідженню праці Маріяна Шашкевича, свідомого священства і інтелігенції.

Український нарід в Росії мав Котляревського, Тараса Шевченка, які розбудили нарід, котрий тепер двигав ся скорим кроком вперед. Одна Угорська Русь спить дотепер сном блаженних. Вправді за цесарської Марії Тереси були народні школи, в котрих учено по руськи але се лише по селах; в містах учено по мадарськи. І коли від того часу обставини поліпшились, булаби Угорська Русь випередила Галицьку. Однак сталося інакше.

Поміж угорськими Русинами найшли ся проводирі, що почали в душі москвоцького професора Погодіна голосити єдність Русинів в Москалях. Впроваджено в книжках для народних шкіл змосковщену мову, незрозумілу зовсім для руських дітей. Здавало ся провідирям, що з руського народу зробить Москалів.

Просвіта упадала, бо просвіта може розвивати ся тільки в рідній, зрозумілій мові; нарід тратив само свідомість, не знаючи, чи він Русин, чи Словак, чи Мадяр.

Коли до того додати, що Уряд прикладав всіх сил,

щоби змадаршити Русинів, тоді не буде дивно нікому чому нема, або дуже мало є свідомих Угорських Русинів.

В школах Мадяри закупають признаватись Русинам, що они є Русини, а велать звати себе Мадярами.

Людей на становисках, як урядників, священників, учителів Русинів переслідують і многи щоби не страстити ласку у Мадарів, пристають до них, вирікаючи ся рідного народу.

Вправді в сєтатних часах трохи поліпшило ся, бо уряд бачать моральний і матеріальний упадок Русинів та хоче двигнути їх при помочи освіти в рідній мові, однак се еще далеко до освідженя.

Позаяк нема вишних шкіл в котрих би учено по руськи, учей Русини не вміють говорити по руськи або говорять в трудом, слабо.

Таке саме і в руських Духовенством. Є много угорських священників тут в Америці, котрі вміють говорити по руськи, але в дома, в родиню говорять по мадарськи т. в. они чують ся більше Мадярами; є знов такі, що не вміють навіть розмовитись по руськи.

Чи они тому винні? Ні, ще раз кажу, ні. Сьому винне правительство, винні обставини. Однак винен чи не винен, обов'язаний кожний священник доложити всіх сил, щоби бути свідомим Русиним на землі Вашингтона і виховувати народ на свідомих Русинів. Таж много Угорців вертає домів на час, або на все, а коли вернуть свідомими Русинами, вони дальше освідмлять тисячі народу.

Гадав би хто що я хочу на угорське священство кинути клевету. Не клевету се, а чиста правда. Для приміру наведу в „Ділі“ розмову двох руських студентів, котрі відбули прогулку по угорській Русі, розмову в руськими священниками:

— „Що ви там в Польщі, Поляки між собою якусь незгоду маєте?”

— В якій Польщі?

— Та в вашій, там звідки ви є?

— Ми не з Польщі, а з Галичини і не Поляки іно Руснаки. В Галичині є на половину Русинів і Поляків.

— Або то не все одно, Поляки і Руснаки?”

Руські студенти мусіли обяснити різницю між одними і другими, мусіли говорити про скількість Русинів, про Україну і т. п.

Не о клевету ходять, ні, пишу сі стрічки длатого, позаяк є між Угорськими Русинами такі, котрі обкидають болотом все і все, що є щиро руське, українське. Не дайте угорським духовнім отцям плюгавити Рус-Україну, але полюбіть її, полюбіть руську мову викиньте з своїх домів ма-

дарщину, а в народі всі плюгавлять до свого, до українсько-руського народу.

Я в Угорського Русина не сьмію ся, хотай він не раз так, говорять що тажко розівнати, чи він Русин, чи Словак, чи Поляк; він тому не винен.

Але і ти угорський Русине, не називай свого галицького брата Поляком, бо він є такий самий Русин як і ти. Не спи, але старай ся пізнати, научити, хто ти є, кому ти братом, пізнай свою мову і історію, а тоді побачиш, що не все те правда, що пишуть твої нібито опікуни, пізнай, що і Ти і Українець і Галичанин, се рідні брати, се сини одної і тої самої землі.

Хто спідєє?

В Perth Amboy, N. J., де єсть священником о. Гавр. Чопей, ревний прихильник уряду Соединенія, велика часть парохіян борила ся фальшивим его як і его декотрих парафіян поступованем, головню членія Соединенія, що суть ворожі нашому Преосвященному Владиці і гр.-кат. церкві.

Дня 2 серпня 90-го р. зішлись на велике народне віче, на котрім предіателем вибрано Н. Ваверчака, а сєкр. К. Пелешак і К. Шкурат. На віче прибули запрошені о. Підгорецький і Улицький. Ваверчак представив зібраним, як декотрі куратори викрикали на мітингу: „ту не хсєме biskupa Ortynskeho, lew zawclamy Uhrina za biskupa, a Zatkovica za raru, albo „prevelebnogo rava Lavrisina“. — На віче прибув і о. Чопей таї декотрі его куратори.

На зачитане о. Підгорецького, чому его куратори суть ворожі нашому Владиці, о. Чопей не знав що відповісти, і в нічим вийшов в галі разом з кураторами.

Опісля забрав слово о. Улицький і сказав, що если о. Чопей не споминає Владику на Службі Божій, то показує тим, що его не унає.

Ухвалено, аби до 2 тижнів куратори і о. Чопей постарали ся о ухвалу мітингу, що переписує ся церков в trust (опіку) нашому Владиці, а если ні, то оснує ся нову правдиву гр.-кат. церкву.

Дальше віче ухвалило слїдуючу резолюцію:

Руський нарід в Perth Amboy, вібравши ся на вічу, протестує против підлих і корчемних нападів „Вістника“ (Соединенія), Правди (Обч. Русе. Вр.), против „уличної“ газети „Поступь“ і против злобного „Свѣта“, що опльовують нашу сьвяту гр.-кат. церков і нашого Владику і звиває, щоби жаден чесний Русин таких шмат не читав.

Дня 16 серпня вібрали ся Русини пертамбойські на великий парафіяльний мітинг і основали нову руську гр.-кат. парафію

(церков) Успенія Пресв. Богородиці а се тому, що о. Чопей не постарав ся о висше згадану ухвалу мітингу. Вибрано слїдуючий комітет: Предс. Мих. Велнів; сєкр. К. Пелешак, а сєкр. С. Вархол; кас. Н. Ваверчак, а кас. Р. Сидор. Контрольори: К. Шкурат, Ст. Крицький. Колектори: А. Пелешак, Ф. Щенецький. Церковник С. Крицький.

Ухвалено мати першу Службу Божу 7 вересня о 9 рано, таї одноголосно порішено весь маєток церковний переписати на імє нашого Владики. Рівночасно вислано делегатів до Владики в просьбу о наданє ім священника.

А ну Русини в других плеїзів, беріть собі примір в чесних Пертамбойців і не давайте ся траматити довше, урядом Соединенія в болоті і ставайте правдивими греко-католиками. Честь Русинам Пертамбойським.

Присутний.

В справі фонду шкіл імені Олени Єїчинської.

В 31-ім числі „Свободи“ я вчитав запис до складання жертв на шкільний фонд імені Ол. Єїчинської. Після моєї гадки — мимо сього, що американська Русь уже на сотки цілий збирала датки — не було ще такої важної справи, як ся послїдна. Справа сама така життєва і така потрібна, що гадаю, зовсім зайве заохочувати та агітувати за нью. Кожний, хто почувася себе Русиним, який знає, що ціле наше горе, ціле наше нещастє є тільки впливом нашої темноти, браку просвіти, а проти чого власне має бути сей фонд ліком, бо за ньюго має закладати ся школи — сей не відтягне ся від сего патріотичного діла, та жертвує що зможе.

Попри таке складанє поодинокими людьми жерв я-б подав ще один проект, а се вже різко загально осудити, чи він даста ся виконати чи ні. Коли ласка, то прошу послухати.

Колиб так хтось — припустім, що Головний Уряд Р. Н. Союза — заключив умову з якимсь фабрикантом цигареток; сей робив би опаківана цигареток в наших народних красках та з українськими емблемами. Рівнож мусіли би сей фабрикант дати, приміром 5-ти чи 10-ти процент на наш народні ціли, що було-б на баксах цигаретових зазначене. Гадаю, що в такім случаю кожний курячий Українець купував би лиш сі цигаретку, та зовсім не булоб ніякого труду розповсюдити їх по всіх наших колоніях. Дохід з сего був би гарний. Возьмим, що лише 5000 членів „Союза“ купили би на тиждень лиш по 2 пакки сих цигареток, то на місяць видалиб 500 дол., а з того 5-ти процент принесло-б 25 дол. місячно на народні ціли. На рік в сей спосіб булаб поважна сума 300 дол.

Се лише для прикладу, бо в дійсности курячих Українців тут маємо далеко більше, так що і можливий дохід був би значно більший, навіть мнє таких тяжких, як тепершні, часів. Такий фонд був би невичерпаний.

Тою справою повинні зайняти ся — після моєї думки — Урядники Р. Н. Союза, позаяк вони суть знані нашому загально, мають його довіре а і в Новім Йорку найлегше винайти такого фабриканта.

Я подав тут лиш гадку, а чиячі нехай над сям подумают, та може кому приїде на гадку, що путнійшого, то нехай тим поділить ся з загально. Справа, щоб на наш українські школи зібрати як найбільші фонди вповні на се заслугоє.

М. Росолович.

Баландюк - утік перед арештованем.

Се найновіша пригода — сензация із кацапсько-цареславного багна. Зачнемо, для лучшого зрозуміння, цілу справу „зкінця“.

Михайло Баландюк, далеко й широко звісний „півцєучитель“ кількох цареславних прихвостнів з Мт. Кармель, Па., приїхав давню тому до Америки таї осів на разі в Нью Йорку. Не маючи иньшої роботи вкрутив ся до редакції „Поступа“ а відтак взяв ся за свою роботу, яку практикував в краю а іменню в Підмихайлю і Галич, де жив „по турецькому звичаю“. Закупавши свободи на вільній землі, постановив і тут погуляти. Царбатюшка слав рублі та чом-би не ужити сьвіта, чому не дозволити собі і тут в Америці.

Щож ся „хлопська павка“ сей пасожит, робить. Отже приймає собі господиню М. Л. з Угнова жовківського чи сєкальського повіта (в краю покинув він слобну жінку з дітьми в Ходорові чи деє коло Ходорова) та обіцяє з нею женити ся. Коли єму сего було за багато забрав ся на „посади півцєучителя“ до Мт. Кармель, Па. між цареславних півголовків а своєї господині сказав, що тепер йому ніяк женити ся, бо учить ся на попа, але коли она хоче, то він може її видати за муж а окрім сего доїжджати до неї...

Слухайте добре цареславні агенти, якого ви чоловіка маєте, яка у него моральність! Але ви здаєсь усі такі, як то наші люди кажуть „родом кури чубаті“.

Отже наш бувший „попихач“ при трєї (як се знаємо є старокраєвого дєсту) виникує своєї господині жениха С. Д. і робить весілля протягом двох днів без ляйснесу, о що доперва пізнійше постарали ся. Винчана довершив пів Рибінський з Мт. Кармель, Па. дня 16. фебруара сего року. Баландюк їздив дальше до „своїї“ господині.

6-ого липня сего року в 4 і пів місяця по шлюбі прийшла на світ дитина.

Хоч ріжні дива подибати можна в нашій Америці, але батько таки не хотів рішити в таке чудо і ніяк не хотів признатись до дитини. Вкінці остаточно був би і згодив ся на се за певною грошевою сумою, але Баландюк викпив его і мав навіть викинути за двері.

Тоді пошкодована М. Л. за порадою своєї тітки А. Л. удалясь на законну дорогу і віддала цілу справу скваєрові в Шенандоа, Па. Сей витягнув варент на арештованє Баландюка, і в суботу дня 22. августа с. р. прийшли констаблі арештувати нашого москалюшку, але він, чи перекуваючи лихо чи що, дав драпака. Є однак надія, що удасть ся сего „дійсно рускаго“ вишукати та всадити в Іванову хату, що єму зовсім справедливо належить ся, хоч ми певні, що за се „гонєніє“ він готов діждатись якого ордеру від Платона.

Отсе все, що знаємо про Баландюка. Коли довідаємось більше, донесем вам сєйчас а поки що, вдоволяйтесь сям. А ви цареславні мамелюки ликуйте! Так з вас усіх здеремо маску, щоб показати хто ви є!

Сусід.

Лікарі вірять в него

По шпиталі і в приватній практиці, в Америці і заграницею, визначні лікарі уживають А-ра Ріхтера Котвичного Пейн Експелеру

як средство на Руматизм, Гостець, Невралгію, Болі грудий і членів.

„Я киявав Дра Ріхтера Котвичного Пейн Експелеру в моїй практиці. Сьвітло могу сказати, що сей лік втрианий приносить значну полєкшу в мускулярним руматизмі, гістїї і невралгїї. J. M. Thompson, M. D. 386 Clinton St., Brooklyn, N. Y. Приготований від налядого лікаря згідно з острим німецьким законом. У всіх аптеках по 25 і 50 центів. F. AD. RICHTER & CO. 215 Pearl St., New York.

Вражнія з представлєннє амадорського в Пітсбургу, Па.,

котре відбуло ся дня 16. Августа с. р. в галі „Просвіта“.

Я мав свого часу щастє бути на концерті в честь Високопреосвященного, котрий то концерт мене прямо одушевив. Хор вишкolenий управителем місцевого хору і отцем парохом може сьміло назвати ся найліпшим на Американській землі. Честь Вам сьпіваки, що плекаєть руську пісню. Сьпів наш будить патріотизм, нагадує нам, що ми жємо, що жє між нами руський дух, нагадує, що ми Русини-Українці, ободрєє нас до дальшої праці для Руси-України.

Ще не вмерла Україна не вмере не загине, коли має таких синів, як я бачив в Пітсбургу

Коли я вчитав в „Свободі“ оголошенє підписанє Іздором Костюком, Іваном Ганяком і Гавриїлом Федорчаком, що дня 16. Серпня буде представлєнє амадорське, не надумував ся ні трохи, а поїхав з родиню подивитись. сподіючись щє не пожалую труду. В надїях своїх я не завіс ся, бо представлєнє урядженє заходом сьпіваків і читальників єпитало зпаменито.

Межї гостям було трохи людей замісцевих. Шкода, велика шкода, що з такої okazji, з такого сьвята так мало користає людей замісцевих.

Відограні були 2 штуки. Перша штука „Капраль Тимко“, народна мелодрама в 5-ох актах, випала дуже добре.

Межї акторами виріжнили ся К. Сташків в роли Тимка капрала. Ролю будь що будь трудну і велику опанував п. К. Сташків цілком.

Рівнож по мистецьки випали роли: Гр. Демиди в роли Гершка арендара, тільки шкода, що часто мацав ся арендар за ніс в страху, щоби тойже єму не відпа. Добре грала також А. Кільчицька-Вовчок ролю амантки і В. Прокопика в роли аманта. П. П. Грошко чудово грав, однак характеризований був так, що робив немиле вражєнє через довгі патлі.

Що жє тичить другої штуки „На Старости літ“, то піднести належить, що знаменито впвязали ся з своєю задачі Ю. Бережницький і хлопець Д. Завойський, перший — зневажений старик, а другий — внук тогож старика.

Роля Ганки в особі М. Стефановичової була знаменита однак не без малого блуду, без котрого не було легко обійти ся. Блуд полягав в тім, що усмїхалась легко тоді коли не було потреби.

Обі штуки вдовольнили публіку цілковито. Межї першою а другою штукою як і рівнож по представлєнню хор відсьпівав кілька чудових пісєнь.

Честь Вам Пітсбурські сьпіваки, честь Вам артисти-аматори. Не переставайте на похвалі, але трудіть ся з подвоєною силою на хвалу руського народу в Америці.

Наочний свідок.

"SVOBODA"

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly

Published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.Published by
Little Russian Nat'l Union of
America.Rev. P. Pomiatyshyn,
Superintendent.

Anth. Cukrowskyj, editor.

K. Kircow, manager.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906 at the Post
office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.**"Свобода"**Заснована для руского народа в
Америці і орган "Р. Н. Союзу",
виходить що тиждня в четвер і
комітє:в Америці на 12 місяців... \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців... \$1.00Оплатувати газету треба все-
гда з гори.Гроші треба посилати в ре-
дакцію листом, або через
експресовий, або поштовою
поштою (money order). Money
order, то є карточку, котру діста-
єте від почтара або агента на
експресовій офісі, пішли її нам,
бо без того ми не годні грошей
дістати.

Адрес:

"SVOBODA"

184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.Хто хоче, щоби его адрес змі-
нити мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.**Наші школи.**І знов розпочинаємо но-
вий шкільний рік. Знов
сотки наших дітей по кіль-
катижневим відпочинку за-
беруться до праці, щоб
научатися свого рідного
слова, своєї рідної бесіди,
свого найдорожшого скарбу,
яким міг нас Всевишній
наділити. Знов сотки ру-
маних личок молоденьких
по різних „плейзах“ зася-
дуть до праці, науки щоб
свої серця ублагороднати,
красної долі добувати.Наші люди дбають про
школи се треба зовсім без
сторонно признати. Особ-
ливо тут в Америці, на сім
добровільним заточенню, сти-
каючись з різними людь-
ми, пізнали наші люди, що
брак просвіти, брак знання
науки є великою а може і
найбільшою хобою нашого
народу. І тому, де лиш
збере ся гурток наших лю-
дей, сейчас закладають
свою церков а при ній
школу, де молодіж могла би
„світлом науки і знання“
просвіщати ся. Не треба
тут шкільного примусу,
як в старім краю, не треба
силування, не треба кар,
які накладають наші ста-
роства за непосилане дитин
до школи. Ми се зрозумі-
ли, яка то біда, коли хто
не знає „літери або нуме-
ру“ як то кажуть. Але сі
наші школи, улажені на
збір давних парохіальнихють вимогам, які до них
ставляють ся. Головною
причиною є як звично брак
фахових учителів, які могли
би подавати науку після
якоїсь системи та учти
так, як сего вимагають
засади науки про вихова-
не. Брак фахових учителів
відчуває ся дуже а наші
люди не зрозуміли еще га-
разд сего, що інакше може
учити образований учитель
а інакше дик. Годі сему
так дуже й двувати ся.Другою не менше важною
перешкодою є брак відпо-
відних підручників. Тут
вже по наших школах дій-
сно беагодове. В декотрих
школах учать з угорських
підручників старого укла-
ду, які найменшої наукової
вартості не мають. Другі
молосують ся старокрає-
вими підручниками, які є
добрі під декорним вгля-
дом але для старого краю.
Багато у них матеріалу
для нас або непотрібного
або зовсім невідповідного і
варочім не кождий дасть
собі в ним раду. Є еще і
т. зв. Буквар видалий „об-
ществом Качковського“ у
Львові. Він може добрий
для членів общ. Качков-
ського але не для нас, не
для наших дітей, які ба-
жають правдивої нау-
ки, а не баламути.
Вкінці недавно тому ви-
шов в друку також буквар
славно звісного Боруха.
Хто знає Боруха, може до-
гадатись, який се Буквар,
хтож його не знає, сему
вистане сказати, що то
купа різних дурниць, які
надавались-би для потомків
Боруха а не для науки
наших людей.І так що нам остає?
Нич! — Покажуєсь, що ми
властиво не маєм підруч-
ників таких, з яких можна
би черпати верно здорової,
правдивої просвіти.Та по сегорічній конвен-
ції нашого покровителя
„Союзу“ постановили лю-
ди доброї волі, памятаючи
на Арт. II. течеу 3 б) ста-
тутів Р. Н. Союзу завітись
сею справою і може неба-
вом дінде ся американська
русь своїх добрих шкільних
підручників. Щастя Боже!Перейдім даліше до са-
мої науки.Чого учти по наших
школах?Звісно чейже усім, як
скоро наші діти америка-
нізують ся. Се прямо страш-
не. Мимоволі насуваєть ся
гадка, що буде з нами за
яких 50 літ, чи хто буде
знати дещо про Русинів?
При теперішніх обстави-
нах певно нічого доброго
сподіватись не можна. З го-
ри можна сказати, що удер-
жать ся Чехи, Німці, Жи-
ди навіть Поляки і др. але
ми перейдем до історії;
про нас і сліду не стане,
а ми коротковорі або не
бачимо сего страшного нас-
лідку, або не хочемо його
бачити, значить ся — по-
зволяєм на се. Чи так є,
не хочеть ся вірити. Чи ми
за сей заробок, який дає
нам американська країна,
маєм виправдати свій народ-ности, а з нею і віри, ма-
ем перестати бути Руси-
нами? І то тут, на свід-
ній землі, де не дізнаєм
ніякого гнету? Чи маєм
колись стратити нашу віру
наш сбрад прекрасний і
кинутись під покров прес-
битеріанської церкви? Ні,
сего чейже і подумати годі!
А чи ми справді так мало
відпорні, що американській
нахабности не можемо о-
пертись? Чому Америка
така сильна, могутча, чому
перед її майном весь світ
дрожить, чим она здобула
таку силу, як не своєю
культурою, своєю наукою,
просвітою? А наш явиз
може гірший від їхнього?
Не треба під сям розуміти
щоб ми не мали знати ан-
глійського язика, без якого
тут ніч не відієм!І чужому научайтесь
— як сказав наш незабу-
тий Шевченко, але.... свого не цурайтесь!
Во хто матір забуває,
Того Бог карає.Чужі люди цурають ся
В хату не пускають
І не має злomuНа всій землі безконечній
Веселого дому.Із наведених снів дога-
датись можна, яка повинна
бути наука по наших шко-
лах та чого у них учти.Загальних відомостей не-
хай набирають наші діти
в англійських школах, до
яких усі діти безусловно
повинні ходити, але і сего,
що нам рідне, найдорожше,
найсвятіше, мають діти
научитись у нашої руської
школі.Перед всім — наука ві-
ри, наука релігії. Впершій
лінії покликаний до сего
святценик, який безу-
словно повинен 2-3 го-
дини тижнево посвятити
на сю науку. По при те,
нехай і учитель не занед-
бує сего предмету. Поправ-
не виголошуване молитов,
важніші місця з катехиз-
му та біблійної історії —
нехай перейде сам учитель
а святценик лиш викін-
чить сю працю, заокруглять
ей, додасть дещо від себе і
так при кінці року буде
дітвор мати повний образ
науки віри. Слідував би
тапер руський язик, яко
найголовніший предмет.
Тут треба звернути увагу,
напружити усі сили, коли
не хочемо попасти з одної
неволі у другу, коли не
хочем піти як то кажуть
„з під ринви на дощ“. То-
му велика задача тяжить
на учителях. Вже нинішнє
покоління дітей не говорить
між собою інакше, як по
англійськи. Чи так має
бути? А як буде даліше?
Багато наших людей не
думає вже до старого краю
вертати. І сі люди мали-б
уже для нас пропасти? Ні!
ніколи не може сего бути!
Ми не сьмієм до сего до-
пустити! І як раз обовязок
сей спочиває на наших
школах.Впокуйте у дітей почуте
руськості, учіть їх так
сказати-б патріотизму на
примірах з життя других
народів, бо інакше ми про-
паємо.Тут випадає також звер-
нутись з зазивом до русь-
ких батьків і матерей а
головно тайи до матерей.Ми упадем в борбі з вли-
вами тутешнього краю,
коли не прийдуть в поміч
ради руських матерей, ко-
ли они від першої хвилі
життя не дадуть дитині
руського почування, коли
ся дитина не висее з мо-
локом матери любови до
всього, що рідне, що своє.
Коли Ви виховаете дитину
в руській душі, коли Ви
навичите її признаватись до
великого 30 міліонного
руського народу, тоді і
в школі ся праця легше
іде. Батьки працюють не-
раз тяжко, тож годі їм за-
ниматись дітьми а тим біль-
ше їх вихованем. Не по-
валяйте дітам в дома бе-
сідувати по англійськи.
давайте їм добрі руські
книжки до читання, опові-
дайте їм цікаві пригоди,
казки і пр. а тоді діти
зачнуть інакше думати,
стануть мимоволі добрим
Русинами.Але вернім даліше до
шкільної науки. По науці
руського язика приходить
черга на науку історії Ру-
си. Се тяжкий предмет для
дітей, але коли его пред-
ставити ся образково, коли
виклад учителя буде яс-
ний та приступний, тоді
навіть з приянстю бу-
дуть діти його слухати і
віднесуть справдішну ко-
ристь.Старшим дітам треба
давати до читання добрі,
патріотичні книжки. Остає
еще наконець наука сьпі-
ву.Вплив сьпіву на діточу
душу великий — се кож-
дому відомо. Тому нехай
управляють его з замилу-
ванем в кождій школі, тим
більше, що в Америці кож-
дий учитель обовязаний
провадити хор а коли ви-
робить ся у дітей замилу-
ване до сьпіву, то они тим
охотніше будуть брати
участь в сьпіві як старші.
Також сьпіву з нот нехай
виучують ся діти посте-
пенно, так, щоб пісніше,
вступаючи до хору, мали
вже потрібне знане теорії
музики і сьпіву а тоді і
наші хори, наші „Бояни“
стануть сьміло на рівні
з сьпівацькими товариства-
ми иньших народів.Згадати тут треба еще і
театральні представлення
для дітей. Діти дуже радо
виучують ся театральних
штук і звичайно дуже до-
ре грають. Не треба отже
і в сім напрямі жалувати
труд. Є досить діточих
штук наших або переведе-
них з чужих язиків. Можна
їх уживати по наших шко-
лах а се вельми поучаюче
средство. Чому в сей спо-
сіб не показувати дітям
наглядно, що і ми народ,
що і в нас є свої скарби,
яких ми може й не знаєм,
та не умієм їх оцінити.Отсе були-б і усі вимоги,
які поки що ставити треба
до наших шкіл, коли хочем
з них мати який — такий
хосен. Але і се сказатитреба, що не всі у нас ін-
тересують ся школою а се
великий байд. велика хоба.
Нехай батько мати знайде
часом у школу, звідаеть ся
свою „потіху“ а тоді діти,
видаючи що родичі сям зай-
мають ся і собі почнуть до
школи з більшим довірем
відноситись.Я певний, що отсі стріч-
ки не віднесуть такого
успіху, як би я сего бажав,
але може бодай дехто за-
цікавить ся сям, то се бу-
де вже для мене великою
нагородою.

Учитель.

**Бандитський напад
Поляків на Русинів.**В Жовкві стала ся 13 го
серпня с. р. подія, що
являєть ся найвірнійшою
ілюстрацією польско руських
відносин в Галичині, які
звертають на себе увагу
цілої держави. Деси ми
чували про бандитські на-
пади Поляків на поодинокі
Русинів або незначні
гуртки, але в Жовкві — як
доносить „Діло“ — улажено
масовий, узброєний напад
на кількатор Русинів в часі
руської забави. Стало ся се
ось як:В лісі „Гарау“ коло
Жовкви відбувала ся 13 го
серпня велика забава, ула-
джена заходом жовківських
товариств, при сьвіучасті
львівських товариств „Сокіл“
і „Зоря“. Забава, що стая-
нула яких тисяч осіб, між
ними близько триста самих
Львовян, протягнула ся до
пізнього вечера, а поворот
земліникою до Львова ви-
значено до пів до 10-ої.
Та видко жовківський По-
льоні, котра заставила на-
пів руське місто памятни-
ками „народових“ героїв,
Жулкевського і Собеского,
було дуже не по нутру,
що приїзд соток Русинів
розворушив місто і скріпив
в ній руського духа. Тому
упланували месть і то в
формі доси нечуваній. Вже
від самого вечера рестав-
рацію на двірці виповнило
кількадесят жовківських
Ляшків, переважно писар-
чуків, низших урядників і
ремесників з „Gwiazd-я“.
Запиваючись при буфеті,
висьпівували охриплими
голосами „Hej bracia Sokoły“,
„Bartoszu, hej ostre kosy
nasze“, „Jeszcze Polska nie
zginieła“ і т. п. Се був оче-
видний знак, що ладить ся
провокація руської публіки,
яка ще находила ся на за-
баві в лісі. Та чим ближе
до повороту руської пу-
бліки, банда польських
провокаторів робила ся все
сухвалішою і крикливі-
шою. На стацию попрі-
ходили вчасніше руські
гуртки, переважно цілі ро-
дини, з жінчинами і поза-
сїдали коло столів. Польські
провокатори, знетерпелив-
лені дожидачем на головну
руську публіку, вже тепер
кидали обидливі слова під
адресою Русинів, а декотрі
з них посували ся до такої
брутальности, що ні сіло
ні пало виривали кріслаз під руських гоотай, не
зважаючи на ніякі протести.
Згодом наблизил ся пора
відїзду і перон заповнив
ся сотками руської публіки,
що надтагнула з ліса. Во-
гато сїдали просто до по-
їзду, особливо жінчини, а
на жінці надійшли умун-
дуровані руські Соколи ві
Львога, селянські Соколи
з Ляшок мурованих під
Львовом, попереджували
совільською музикою з Ма-
лекова та чимало иньших
осіб. Музика з Малєкова,
зложена з дутях інструмен-
тів, відіграла пісню, а від-
так хор заїнтопував совіль-
ський марш. Тепер жовків-
ська Польонія розпочала
свою роботу. Перед двірцем
коло шин стовпила ся вата-
га, зложена з яких 150 лю-
дей, і рівночасно з руським
сьпівом затагла а властиво
заревіла запитими глосами
польський совільський гимн
„Hej bracia Sokoły“. Наста-
ла дика кассфовія, а коли
через хвили обоа сьпіви
втихли, з боку польської
ватаги посипали ся слова:
hajdamaki, zboje, rizinu і
иньші подібні епітети. У
відповідь на се Русини
стали сьпівати „Не пора“,
підступаючи рівночасно до
польських провокаторів.
Тепер настали страшні
сцени. Поляки заревіли:
„margz zjad, presz hajda-
maki!“ і кинули ся з колами,
камінем, боксерами, пали-
цями та пастуками на русь-
ких Соколів. Посипали ся
перші удари, але в одну
мить сцена змінила ся як
в кінематографі. Топіріці
руських Соколів, з якими
приїхали на попис в часі
забави, засвітили у водую,
рівночасно кола польських
бандитів опинили ся на русь-
ких руках і кільканадцять
провокаторів покотило ся
по землі. Настав такий
крик, що чути було його
аж до міста. На поміч на-
паденим Русинам стали ви-
скакувати із стоячого по-
їзду мужчини і всі разом
гонили ватагу польських
бандитів, пражучи їх куди
попало. На стациї настав
нечуваний переполох. Поль-
ські провокатори дерли з
краком всіми дверми на
другий бік двірця в сторону
міста, а разом з ними, серед
загальної паніки, втікали
з вереском і виском сотки
жидів і жидівок, що вий-
шли були на стацию на
променаду. Все те тривало
може дві мінути і за той
час ціла стация була очи-
щена до послідної ноги з
польських хуліганів. Серед
загальної метушні і крик-
няви повиходили на перон
деякі польські інтелігенти,
між ними інспектор жовк-
поліції. Гурток Русинів
окружив їх і серед окликів
обурення показував їм чоти-
ри грубі коли, відібрані
польським бандитам. Були
се коли, виломлені зі шта-
хет, загрубшки здорового
мужеського рамени, ще з
цъвяхами... „То польська
культура! То польська сила“
— говорили обурені Русини
до польських інтелігентів
а рівночасно з вікон цілого

поладу, готового до від'їзду, роздало ся в соток грудий: Ганьба і т. п. Обурене нападених Русинів було так велике, що за кількома поворотами вискакували в поїзд, аби розправити ся з польськими хуліганами, не мовчи очевидячки розривати шнурів від невинних, та не знаючи, що властиві напасники лишили ся з одержаною прочуханкою далеко за двірцем. З такою бідою рушив поїзд назад до Львова, опізнившись о добрій чверть години. Між польськими хуліганами була наші сердечні, нападні.

Головний гершт напасників обірвав від нападених Русинів такого прочуханця, що по тім відразу можна боче тепер пізнати. З нашої сторони потерпіло особливо двоє Соколів, з котрих оден дстав колом по голові, а другому скалічено ударом палиці віс. Нанасники кидали камінем навіть на руські жінчини, одна з них дістала замінем так сильно в плечі, аж їй блюзку по-дравило. Цікаве зазначити також і се, що хоч провокація була аж надто явно упланована і хоч всі на двірці побоювали ся заздалегідь бучі, не було ніякої сторожі безпеченства, а інспектор поліції, який аж в часі нападу виринув на двірці, відповів на інтерпелляції жовківських Русинів, які також явили ся на станції досить численно, цинічно: Со ја temu roga-дж? Справу небувало до-оа прояву польської нетерпимости віддають Русини на судову дорогу, тим більше, що мають таке класичне corpus delicti, як згадані чотари коли, котрі привезено до Львова. Нині Русини в Галичині, на своїй пра-дній землі не може по-казати ся на публічнім місці неприготований до оборони своєї честі і здо-ровля. Та нехай Поляки не гадають, що погроми Русинів в краю підуть їм так гладко як у Львові. Нехай вже раз знають, що Русини будуть боронити ся перед польською агресивно-стю в ще більшим за-взятем, а досвід з Жов-квою повинен їх раз на-вчити, що Русини у східній часті краю знаходять ся в більшості.

Конкурс.

Головний уряд Р. Н. Со-юза отсим розписує кон-курс на написане слідо-чих шкільних підручників для американсько-руських шкіл:

- 1) Буквар.
- 2) Перша читанка.
- 3) Малий Катехизм.

Усіля: Підручники му-сять бути писані фонетич-ною правописею, припоро-влені до тутешніх обста-вин і писані на лад відпо-відних англійських книжок. Однак в них мусять бути подані і короткі відомості про нашу стару вітчизну (істор. і геогр.). Підручник під числом 3) рівнож має

бути писаний фонет. пра-вописею, має бути прак-тичний і мусить дістати апробату Преосв. Владика С. С. Ортинського.

За найлутші праці двох перших підручників (1) Бу-квар і 2) Перша читанка) визначає ся нагородою по 100 дол., а за 3) Малий Ка-техизм 50 дол.

Речень: до 1 го січня 1909 року.

Праці належить писати на одній стороні 8-ми, четрем письмом і присилати невід-писані, лиш зазначені мот-том. Се саме мотто треба написати на залученій з працею, замкненій конверті, в якій має містити ся імя і назвико та адреса авто-ра. Праці належить приси-лати, як рівнож і відноси-ти ся по всьмй більшій ін-формації і обясненя до Rev. P. Poniatyszyn, 324 Wash-ington Ave., Elizabeth, N.J.

Д. Капітула пр.
С. Ядловський скр. ф
Т. Лабовський скр. р.
А. Шаронь кас.

ОГОЛОШЕННЯ

до всіх членів Р. Н. Со-юза і їх Урядників.

Отсим подає ся Вам до відомости, що всі члени Р. Н. Союза, котрі, чи то бу-дучи хорі, чи ще за здо-ровля хотять змінювати своїх спадкоємців або ро-бити послідні волі, мусять робити се на відповіднім до сего бланкеті Р. Н. Со-юза — „Зміна Спадко-ємців“ а не на яких не-буть картках. Місцеві у-рядники, а вглядно секре-тарі, мусять уважати на се, і в випадках, де член хо-рий або здоровий хоче змі-нити своє посмертне, мати мусять під руками повиспі бланкети „Зміна Спад-коємців“ і на них тільки змі-нювати. В случаю колиб член захорів і хотів зміни-ти посмертне а секретар не-мав під рукою лишче згаданого бланкету, в та-кім разі секретар має ви-писати таку зміну на па-пери в слідуєчий спосіб:

Зміна Спадкоємців.

Я..... член братства (тов.)..... В..... відділ... Р. Нар. Союза в Америці, число грамоти..... отсим уневажання вміеноване мо-їх попередних спадкоємців, означених в декларації і настановляю і іменую мо-їми спадкоємцями і назна-чую суму яка кождому на-случай моєї смерті має бу-ти виплачена як слідує:

Дано в.....дня....19..

Сьвідки.

Власноручний підпис.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Дм. Капітула, преде.
Т. Лабовський, секр.

Папери листові з обра-зами — 25 штук 50 цят.; метрики всякого рода по 3 цят. за одну; книжки молитовні і сьвітські по дешевій ціні — цінники висилаєсь на жа-дане. Адресувати належить SVOBODA 184 Hudson Str., New York

Новинки.

НАЛОНДАР.

Вересень.

3	7.	Тадея апост.
4	11.	Агата, Зот. Север
5	16.	Лука пч. Ірина сир
6	11.	Василия свч.
7	11.	Вартолама ап., Тита
8	11.	Адріана і Нат. мч.
9	16.	Павла прм., Ліверія

До усіх Ви. Перед-платників залягаючих в пе-редплатою.

Просимь ся о ласкаве ви-рішане залеглих перед-плат, бо в протвнм разі будемо в несприятім коло-женю здержати дальшу ви-сылку часописи. До сего примуше нас також і нове право, яке не дозволяє ви-сылати часописи поштою там, що в гори не мають оплачені часописи.

Редакція.

— В Вінніпегу в Канаді 28-го серпня с. р. арештовано протестантського пастора Віктора Ген-ніга, який знасилував за віста-ром 14-літню свою ученицю, Л. Корнбергер. Пізніше показало ся, що пасторови се не трапило ся перший раз, та що таких слу-чаїв є більше. Він звичайно сво-їм ученицям казав приходити до себе на приватну науку, але да-вати які обясненя, якого рода се є наука, він під дуже строгими карами наказував. Сам пастор має 40 літ і є другий раз жона-тий.

— З днем 1-го вересня вийшло в жите нове право (про котре ми свого часу доносили) після якого віритель може довжиком з пей-ди обтягати свою належність — але в такім лиш випадку, коли ся пейда перевищає суму 12 до-лярів в тиждень. Крім сього, пі-сля иньшого права, уважає ся за переступство і судово карає ся, уживане такої самої або подіб-ної назви яку вже має инша корпорація.

— Припадково зовсім відкри-ла ньюйорська поліція дня 28-го серпня під ч. 102 з Стр. зовсім гарно з'організовану злодійську академію. В школі побирали на-уку самі діти а учителькою була старша жінка Ліль Сулліван. У-сіх арештовано.

— В Пітсбургу жінка якогось Д. Маконтір осягнула рекорд, обдаровуючи його в ратах що 15 місяців одною дитиною. Дня 30 серпня в сей спосіб обдарувала щасливого мужа дитиною № 20. Всі діти живуть, а є того 12 си-нів і 8 дочок.

— Трилітня убійниця. В Хол-мі (в Росії) трапив ся випадок, якому прямо годі повірити. Го-сподарі Блашкинши лишили дома трилітню донечку і однорічну ди-тину в колиці. Коли батьки по-вернули, застали в колиці ди-тину закровлену з ранною в груди. Помесли дитину до ліка-ря, але було вже за пізно і дити-на померла від впливу крові. О-після показало ся, що сего кро-вавого чину допустила ся трилі-тна донечка Блашкинів. Сама роз-казала, що дитина плакала, а коли не хотіла утихомирити ся, вона взяла ніж і застромила його дитині в груди.

— Де діваємо час? Один ста-тистик обчислив, що пересічно людина потребує один цілий рік вбирати ся і розбирати ся, де-в'ять місяців вмивати лице і ру-ки, п'ять літ писати, сім літ і шість місяців забавляти ся, два-нацять літ і шість місяців читати а дванацять літ спати. Два роки і 6 місяців не робити нічого. Люди, що їдять по реставраціях збувають дев'ять місяців свого життя простою нетерпеливостю, поки кельнер принесе їду.

— Після обчислень вмирає рі-чно на цілм сьвітї 33 мільони лю-

дий. З того припадає на один день 41.534, на одну годину 3730 а на секунду 62 людей. Пересіч-но доживають люди 30 літ. Че-тверта часть всіх людей вмирає перед сьмим роком а майже по-ловина перед сьмнадцятим ро-ком життя.

— Найбільші міста на сьвітї. Найбільше місто є Лондон, бо має 4.536.541 мешканців і 616.461 домів. Величина міста виносить 30.500 га. На один га припадає 148 мешканців. Нью Йорк має 3.716.139 мешканців і займає 82.500 га, так що на га припадає 45 мешканців. В Парижі є 2.721.728 мешканців а на однім га мешкають пересічно 350 душ. Відень має 1.647.975 мешканців і займає простір зверх 17.200 га, на один га припадає 97 мешкан-ців. Берлін має 2.033.900 а Пе-тербург 1.450.000 мешканців. А-мериканці сподіють ся, що за я-ких 10 літ мати ме Нью Йорк 10 мільонів мешканців. Дай Боже!

— Вкрадена дівчина. До Ки-шенева приїхала недавно зі сво-їми родичами до своїх молоді дівчина В-а. Того самого дня прийшла до неї невідома дівчи-на, вбрана в одяг милосерної се-стри і сповістила, що її тітку по-кусала скажена собака, а при-тім попросила В-у, щоб відвіда-ла її в шпиталі. В-а пішла і на-зад не вернулася. На другий день прийшов якийсь добродій з листом від В-ої, котра донесла, що її вкрали невідомі особи і вимагають за її визволене 1000 карбованців. „Добродій“ затри-мано. На допиті він розказав, де пробував В-а. Поліція пішла до вказаного мешканця і тут госпо-дар розповів, що в той день, ко-ли „вкрадено“ В-у, до нього прийшли невідомі люди з рево-лверами в руках і зажадали, щоб він дав їм на ніч свою квартиру. Незабаром потім привели моло-ду дівчину, що зісталась ночувати вкупі з невідомими людьми. Поліція звьяла всіх заходів, щоб розшукати злочинців. І виявила ся дивна річ, що В-а сама з'ор-ганізувала сю „крадіж“ з тою ці-лю, щоб видурити у своїх ро-дичів 1000 карбованців.

— З місцевости Тафт в Канаді дістав держ. прокуратор Барт у Львові „вирок смерті“ за Січин-ського. Вирок писаний на ма-шині починає ся отсими слова-ми: „Wyrok. W imieniu Towarzystwa socjalistycznego w Ame-ryce został prokurator p. Barth we Lwowie — skazuje się dnia 20 lip-са 1908 w godzinie 12 przedpo-łudniem na śmierć przez powiesz-enie“. Під сим письмом є кіль-ка найцвітєлих букв, себ то початкових букв назвищ.

— Замах на баварського коро-ля? 3 Монахова (Німеччина) до-носять: До замку Фірстенед, в яким перебуває божевільний ко-роль баварський, Отто, дістав ся потайно якийсь Італієць і зміг зайти аж до дверей спальні ко-роля, де єго спіймано. Арешто-ваний не хотів сказати, в якій ці-лі йшов до короля. Підозріва-ють, що він хотів виконати за-мах на короля.

— Як відомо, в Марокко (А-фрика) від довшого часу точили ся завзята боротьба поміж сул-таном Абд-ел-Азізом і його збунтованим братом Муллі Гад-фідом. Як доносить телеграми 23-го серпня сточено рішучий бій, з котрого султан вийшов на голову побитий, а брат його ого-лосив себе султаном Марокко.

— Дня 29-го серпня до цісаря Франц Йосифа прибув архи-єпископ Генрик Фердинанд і про-сив о внаслідковане одного міль-она корон на покритє своїх дов-гів. Цісар місто гроший віддав архиєпископу здорову пощочину і заявив, що і зломаного сотика не дасть. Видко що бути архи-єпископом тепер також досить ке-пський бизнес.

— В неділю, дня 23-ого Сер-пня с. р. відбув ся перший русь-кий мітинг маючий на цілі о-

снованє руської організації на Westchester. Н. У. По довгих промовах і дебатах рішено за-сновувати Товариства під назвою „Зоря“. Цілю товариства буде гуртувати Westchester ських Ру-синів до просьвіти і до своєї на-родности, спомогати своїх членів морально і матеріально підчас слабости. Рішено в короткім ча-сі отворити читальню на West-chester, N. Y. На початку випи-салось до Тов. поверх 30 чл. а добр. датки як основателі аложжи поєрх \$15.00. Вибра-но уряд до якого входить: Анд-рій Кашинський преде., Волод-Бучинський секр., Марія Яхнішка заст., Іван Олійник кас., Федь Юревич контролор. По виборі уряду промовляли деякі з чле-нів, а на конець відсьпівано на-родний гим „Ще не вмерла У-країна“.

І веселі та з вірою у кращу будучність розійшлись домів. Такий то був перший мітинг в Westchester. А ви Родимці, які ще не маєте де у себе Руської організації, хоть би вас було і мале число, айдіть ся (подібно як на Westchester) і закладайте Тов. і Читальні. Лиш влучности сила. Who will be next.

Мих. Угорчак.

— Перша Служба Божя і бла-гословенє вістваря в церкві сьв. Володимира в Скрантон, Па. від-буде ся 6 вересня 1908 р. Пер-шок знаходить ся при улиці North 7-th Str. і Lackawanna Ave.

На се велике сьвято запрошує ся всіх чесних Русинів так з Галичини як і Угорщини зі Скрантон і околиці.

Комітет парохіальний.

НАСЛІДКИ ШКАНДАЛЬНОЇ КОНВЕНЦІЇ „СОЄДИНЕННЯ“

Сотки писем надіслано до ре-дакції „Свободи“ і то від братів і осіб приватних з запитом, чи „Соєдинення“ по Конвенції і на-дальше остає греко-католицькою організацією. На те публічно заявляємо, що по Конвенції оно перестало бути греко-кат. а стало ся шизматичною, нехристиян-ською організацією, до котрої жаде греко-католик не повинен належати, бо цілий уряд „Соє-динення“, редактор і ті всі члени Соєдинення, що безсечують Го-лову Церкви, нашого Владика, тим самим підпали клятві церк-вовій і не суть більше греко-католиками, хоть би і після слів Делегата Апостольського.

ОГОЛОШЕННЯ

Повідомяє ся всіх парохіян церкви сьв. о. Николая в Elmira Heights, N. Y., що річний мітинг відбуде ся в неділю дня 6-го вересня з слідуєчим порядком: 1. Обрахунок книжок і справо-зданє касовоє; 2. Вибір нового уряду і відданє книжок новому уряду. 3. Ухвали на слідо-чий рік і т. п. Після ухва-міт. з минулого року не може бути урядником сей, хто не буде мати виплаченої колектї. Виня-ток лише тоді, коли викаже ся, що довгий час не робив і в на-слідок того не міг платити. Неявивший ся підлягає карі після церковного статута.

К. Мовчан, пред.
І. Тарбай, кас.
А. Варян, секр.

БАЛЬ! БАЛЬ! БАЛЬ! Даємо до загальної відомости, що гр. кат. парохія в Ансоні, Конн., уряджує Баль дня 7-го вересня с. р., на котрий запро-шує всіх чесних Русинів і Русинок. Баль відбуде ся в German Hall на Мейн Стріт. Початок о годині 1-шій по пол-За добру забаву ручить: Теодор Цірют, прде.
Данило Шкурат, секр.

ЛОТИ І ДОМИ

се найлутший і найбезпечніший спосіб складання грошей. Маю-домі і лоти на продаж в Нью Йорку в найвідповідніших і найгарніших місцях. Дуже до-гідні услія. Ждайте плямів і інформацій у S. Joachim, 448 W. 46 Str New York, N. Y. (ж 37)

ДО ВІДОМОСТИ УСІМ ВП. СЕКРЕТАРЯМ МІСЦЕВИХ І ВІДДІЛІВ.

До днесь кільканайцять братів і тов. надіслали нам уже жада-ні викази членів, що хотять ді-ставати часопис печатану сло-вацьким письмом. Позаяк хочемо, щоб 1-ше число згаданого часописи вийшло уже 1-го ве-ресня, тому просить ся усіх міс-цевих д. Секретарів, які заляга-ють ще з прислємко виказів, щоб тоті сьєчас надіслали на адресу: „Svoboda“ 184 Hudson Str. New York, N. Y.

Редакція.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Віче

законом Українського Тов. „Гайдамаки“ відбудеь велике всенародне ВІЧЕ в НЬО ЙОРКУ в галі Metropolitan Place, ч. 64, (коло Manhattan Ly-сeum Hall E. 4 St.) в субо-ту дня 12-го вересня 1908 о год. 8-й вечер.

Українці! Мраки і тумани залягли над американ-ською Україною, а поміж ті мраки і тумани ходять різні духи зі смелоскипами в руках і накликають бід-ний народ до просьвіти — організації. Але місто до — просьвіти — організації, сі люди ведуть народ — в темну пропасть. Ходить за нами! кривчуть они, ми е-сьмо правдиві ділячі народу. В нас спасене бідного лю-ду! А бідний народ вірить злим духам іде за ними а они ставши над пропастью, дивлять ся глумом як бід-ний народ падає в ту про-пасть і тоне. Українці! Самі себе спитаймо? Поки мемо придивлятиь спокійно і терпіти під злочот? А зво-лоч видячи ту тепеливність дали бенкетує — гуляє. —

Ми — Українське — Тов. „Гайдамаки“ видачи конеч-ну потребу сего віча, кли-чемо до Вас Українці.

Прябудьте на се віче, где всі разом запротестуємо проти сеї злочоти і вики-немо се сьміте в власної хати раз на все а збудуть ся слова незабутного поета Шевченка, що:

В своїй хаті,
Своя правда і сила і воля,
Українське Тов. „Гайдамаки“.

German Savings & Deposit Bank

Corner 14th & Carson Sts., Pittsburg, Pa.

Русини! German Savings De-posit Bank, Pittsburg, Pa. South Side, cor. 14th & Carson Str. з \$100.000.00 капіталу, \$600.000.00 надвишки, з \$60.000.000.00 річ-ного обороту, стоить під держав-ною контролею, є найпевнішим Банком, де Ролимиці можуть скла-дати на 4% ошадности. Гроші вислає через сей Банк доходять точно. Ту продає ся шифарти, залагоджує ся справи нотаріаль-ні, війскові і инші. Уділяє ся порад устно і письменно. Уряд-ники Русин. — 3 поважанем Ерни, предс., Міллер, касієр, Ал. Бучак, ур. відділу загран.

Папери листові і переписні листни

з портретом: Січинського, Шевченка. Нотларевського і Лисення продає Руська Книгарня по пів 50 цт. за 25 штук. Адрес: RUSKA KNYHARNIA 404 BROADWAY, SCRANTON, Pa.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почитний член
Р. Н. Союзу.

Преоосвященство Стефан Со-
тер Ортинський, перший русь-
кий єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на
роки 1908—1910.

Духовний управитель:
а. Михайло Балаг,
712 Carson Str., S. S. Pittsburg,
Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут. Кульчицький
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Ansonia, Conn.
Михайло Черін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
а. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str.,
Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
а. П. Понятин, 324 Washing-
ton Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson
Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні:
К. Кирців, 184 Hudson Str.,
New York, N. Y.

Головний організатор:
Андрей Гела,
Box 76, Jersey City, N. J.

Посмертні вісті.

Форгач Іван, муж Єлисавети,
членкині Р. Н. Союзу від. 152
Homestead, Pa. помер 6 Серпня
с. р.

Іваник Іван, член Р. Н. Союзу
від. 48 McKeesport, Pa., помер
29. липня с. р. Небіщик походив
з Галичини села Терепча, пов.
Сянік.

Вічна пам'ять!

Ч. 648. КВІТ \$1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Настя
Грозьо отримала як посмертну
запому по мужу Антонію з
Головної Каси Р. Н. Союзу в А-
мериці.

Rhone, Pa. 19. Авг., 1908.
Анастасія Грозьо.

Свідки:
Василь Федак,
К. Ляренко.

Від місц. Уряду Р. Н. Союзу
в Америці. Від. 29.

Тимко Гулик предс.,
Гавр. Озога секр.

Ч. 649. КВІТ \$1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Кате-
рина Чупак отримала як по-
смертну запому по мужу Ми-
хайлі з Гол. Каси Р. Н. Союзу в
Америці.

Mt Carmel, Pa. 1908.
Катерина Чупак.

Свідки:
М. Н. Галькович,
Іван Голда.

Від місц. Уряду Р. Н. Союзу
в Америці. Від. 75.

Т. Хомяк предс.,
Іван Голда секр.

Ч. 652. КВІТ \$400.00
на чотирьох доларів, котрі п.
Стефан Тирпак отримав як по-
смертну запому по жені Анні
з Гол. Каси Р. Н. Союзу в Аме-
риці.

Taucher, Pa. 22. Серп. 1908.
Стефан Тирпак.

Свідки:
Мих. Молчан,
Мих. Бучко.

Від місц. Уряду Р. Н. Союзу
в Америці. Від. 32.

Фр. Маєрнік предс.,
Мих. Молчан секр.

Ч. 653. КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі п. Іван
Грицько отримав як надзвичай-
ну запому за нев. слабість з Г.
Каси Р. Н. Союзу в Америці.

Mt. Carmel, Pa. 14. Серп. 1908.
Іван Грицько.

Свідки:
Василь Кохан,
Антоній Борнс.

Від місц. Уряду Р. Н. Союзу
в Америці. Від. 2.

Дмитр. Коропчак редс.,
Ів. Воргач секр.

Рух

відділах Р. Н. Союзу.

РУСИНИ З ДЖЕРЗИ СІТІ І
ОКОЛИЦІ!!!

Без вступного приймає
ся до Руского-Молодечого Клубу
Поступового, В. 70, в Джерзі
Сіті, Нью Дж. в місяці вересня,
а до Р. Н. Союзу після статутів.

Товариство платити запомогти
5 дол. тижнево в разі слабости,
а 80 дол. на похорон в разі смер-
ти. Товариство буде удержувати
школу для неграмотних і науку
англійського языка від 1-го жовт-
ня. Товариство уряджує вечерки
і театральні представлення. Тowa-
риство старає ся о спітєнські па-
пери для неситиєнів.

Члени Товариства старають ся
о вишуканє лучшої роботи для
других членів.

Місячна вкладка 25 цят.

Тому брати Русини користай-
те з нагоди і приступайте члє-
сно до нашого Товариства
на мітингу, котрий відбуде ся в
п'ятницю, дня 11. вересня і на
котрім то мітингу приймаємо

нових членів без вступного!

Мітинги відбувають ся в П'ят-
ницю по то-ім кожного місяця,—
в галі церковній.

За уряд:
Лука Павелчак предс.,
Дм. Саноцький секр.,
Мих. Бережняк кас.

MT. CARMEL, PA. бр. сьв.
П. і П. від. подає до відомости,
що вибрано слідуєчий уряд: М.
Пачута пр., Ів. Жатко з. пр., П.
Мариняк скр. рек., Гр. Шляхта
скр. фін., Ів. Боднар кас., Й. Га-
спер хорунжий, Ів. Данковчак
капіт., М. Боднар запис., М.
Троян доз. хорих, Ст. Негрей
післанець, П. Михалов, Гр. Ба-
личик і Гр. Гук контр., М. Шля-
хта дверник. Адр. брацтва: Paul
Mariniak, 219 South Plum Str.,
Mt. Carmel, Pa.

П. Мариняк скр.

CENTRALIA, PA. бр. сьв.
Димитра, від. 90 подає до відо-
мости своїх членів, що місячні
мітинги від теп р будуть відбу-
вати ся в домі п. Гр. Завка 15-го
кожного місяця. Початок мітин-
гу точно о 3-ій год. по пол. Хто
не явить ся, буде вимазаний.

Ф. Флуцович.

PRICEBURG, PA., бр. сьв.
Вас. Вел. від. 19, подає до відо-
мости, що в місяцях вересня,
жовтні і падолисті буде прині-
мати ся до бр. за половину всту-
пного. Мітинги відбувають ся в
першу неділю по 15-ім в руській
школі в Олифант, Па.

Ст. Сисак секр.

YOUNGSTOWN, O. бр. сьв.
Арх. Мих. від. 140 подає до відо-
мости, що на річний міт. дня 9-го
серпня вибрано слідуєчий у-
ряд: К. Шелевач предс., Ю. Гле-
за з. предс., І. Сушко секр., Й.
Пристах з. секр., Ів. Фик кас.,
Гр. Душни з. кас., Ст. Гринько і
Ів. Рудек контр. ком., Ів. Ксеніч
двер.

Іл. Сушко секр.

CLEVELAND, O. бр. сьв.
Йос. Обр. від. 93 сею дорогою
звизає своїх членів, щоб точно
приходили на мітинги, бо в про-
тивнім разі підпадуть карі після
статутів

Уряд.

ELMIRA HEIGHTS, N. Y.
бр. сьв. Арх. Мих. від. 8. оголо-
шує нововибраний уряд: Кузма
Мовчан предс., А. Кавулич зас.
предс., В. Федчик кас., В. Слівак
з. кас., Ів. Тарбай скр., Ал. Ва-
рян з. скр., М. Колєнич докт., Г.
Скальско з. докт., В. Драбов го-
сподар, С. Кавулич хорунж., І.
Курила до фляги, А. Хартишин,
Ф. Руцький і Ф. Цпін контр.ком.
Міт. відбувають ся в кожду пер-
шу неділю по 20-ім в галі під
церквою на 14 стр. Адр.: John
Tarbay, Box 57, Elmira Heights,
N. Y.

Ів. Тарбай секр.

ST. CLAIR, PA. бр. Усп. Пр.
Д. Марії, від. 88. подає до відо-
мости, що вибрано слідуєчий
новий уряд: С. Мацко предс., Т.
Дадьо з. предс., Д. Гриценко
кас., М. Кузьма з. кас., Т. Судя
секр., П. Панько з. секр. і опі-
кун хорих, С. Пушкар контр.,
П. Луців капітан, М. Лазорчик
дверні. Мітинги відбувають ся в
кожду неділю по 20-ім точно о
2-ій год. по пол. в домі п. Ф.
Суді. Адреса: T. Sudia, Box 100,
Cross Fork, Pa.

Т. Судя секр.

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим подаю до відомости всім
відділам „Сестрицтва Сьв. Ольги
в Америці“, що 7-го Вересня
(на Labor Day) сего року, від-
буде ся Конвенція тогож Се-
стрицтва в Нью Йорку в галі
церковній під ч. 332 E. 20th Str.
Порядок Конвенції: Рано о год.
9-ій Служба Божя на інтенцію
Сестрицтва, а по службі Божій

парастас за померші сестри.
Відтак значе ся конвенція,
котру отворить головний пред-
сідатель о. Підгорецкий. Звизаю
всі делегатки, щоби явили ся в
той день на конвенцію на озна-
чений час. Так само запрашає
всі Нью-Йорські сестри, і з о-
колиць, аби зібрали ся точно
о годині 7 вечером в „Народній
Чеській Будові“ 321 East 73 Str.
в Ньюйорку де буде продовжати
ся Конвенція.

Стефан Калакука, секр.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

Як пошукованя знакомих, оголо-
шеня балів, представлєнє, ско-
днї і т. п. друкує в „Свободі“
по ціні одного пента від слова
за оден раз. Гроші треба приси-
лати наперед.

ПРЕДСТАВЛЕНЄ І БАЛЬ.

Рус. товариство „Тисмениця“
144 від. Р. Н. Союзу устроє
театральне представлєнє: „Пан
Писар“ штука в 3 ох актах і
„Іпко Сват“ в 1 акті в суботу
дня 5-го вересня 1908 р. в
Manhattan Lyceum Hall 66—68
E. 4th Str. New York. Початок
точно о год. 8-ій вечером. Каса
отверта о год. 7-ій вечером. По
представлєню Баль і почта лю-
бови. Ціни місць: 1-рядні 75 цт.,
2-рядні 50 цт., 3-рядні 35 цт.,
бальком крісла по 35 цт., стоячі
місця 25 цт. Музика проф. Смо-
лінського. Просим всіх Русинів
і Русинок з міста Нью Йорку і
околиці о численну участь в
нашій представлєню і Бали та
почті любови. За чесну обслугу
і добру забаву ручить

Комітет.

Філадельфійсьна „Читальня
Просьвіти“

Устроєє вечерок в Суботу
12-го вересня 1908 в New Aca-
demy Hall, 523 S. 4 Str. Початок
о 7 год. вечером. На означений
час запрашаєм всіх тих, що лю-
блять чесно і весело забавлятись.
Будем старали ся, щоби гості
були вдоволені.

Вступ для мужин по 15 цт.,
а для женщин по 10 цт.

Комітет.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ

з добрим теноровим голосом по-
шукує посади. Знає вести нот-
ний хор і школу. Голосити ся на
адресу:

F. Tymkevych 35-7
250 Court Str., Newark, N.J.

ДЕ С

Демко Ленків, родом з Колен-
дьян, пов. Чортків, Галичина. Рік
тому, як приїхав до Америки.
Хтоб про нього що знав, про-
сить ся донести на адресу:

El. Lenkiw (5-8)
Box 1067, Fort William, Ont.
Canada.

КОНКУРС.

Потрібний сейчас дякоучитель
в парохії СС. Кирила і Методія
при старій церкві в Olyphant,
Pa. — Платня \$35.00 місячно
дохода. В міру заслуг дяко-учи-
теля для парохії, платня буде
підвищена до \$50.00 місячно.

Вимоги: 1) Докладне знанє
нотного сьпіву, так щоб міг у-
правляти хором на 4 голоси.
2) Голос чистий теноровий
3) Безумовна тверезість і мо-
ральне поведєнє.

Розуміє ся само собою, що кан-
дидат на сєсю посаду мусить бу-
ти з пересьвідченя політичного
Русином народовцем а не мо-
сквофілом.

Rev. P. S. Hryvnak,
Box 375, Olyphant, Pa. Lack. Co

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляю всіх інте-
ресованих, котрим би на сїм за-
лежало, що моя теперішня адре-
са звучить:

Stephan Milanovich
95 Grand St., Jersey City, N. J.

ОГОЛОШЕНЄ.

Потребує зараз до гаряду до-
му і кухні, женщины Русинки
інтелігентної, котра добре розу-
міє ся на красній кухні. Голо-
ситесь на адресу.

Rev. V. S. Hryvnak,
Box 375, Olyphant, Pa. Lack. Co.

ОГОЛОШЕНЄ.

Особа в середнім віці, порядна
і твереза, розуміюча ся на кухні,
найде сейчас місце у сьвящен-
ника, беззачинного, недалеко від
Нью Йорку. Першенство мають
бодай трохи інтелігентніші та
такі, що вже були в обовязках.

Голосити ся: „Swoboda“ (для
сьвященника) 184 Hudson Str.
New York, N. Y.

МАРІЯ ГЕРЦ
дипльомована акушерка
(повитуха)
говорить всіми славянськими
мовами, тому просить Русинів,
щоб удавали ся до нєї
218 Grand Str. (побіж Henderson
і Grove ул.)
Jersey City, N. J. 3-6

— Подас ся до загальної зідо-
мости, що Славянське Еміграцій-
не Товариство (Slavonic Immi-
grant Society) перенєсло свій о-
фіс з 35 Broadway на 9 Old Slip,
зараз коло стації елевейтру на
Ганновер Сквер.

НАШІ ОБОРОНЦІ.

Попри червоні складові часті
находить ся в нашій крові не
звичайно багато білих клітчи.
Вони суть для крові незвичайно
важні, позаяк їх обовязком є хо-
ронити людський організм перед
бацилами і заразками недуг. Як
що лишень сї заразки нападуть
який орган, то сейчас розпочинає
ся завзята боротьба поміж ними а бі-
лими клітинами крові і побіда
завсїм залежить від якости крові.
Коли кров є здорова і сильна, то
напад відбиває навіть без відома
той особи, в якій організмі відбу-
ває ся боротьба; але коли кров є
слаба, то бацили виграють. Натура
сейчас Вас повідомляє о стані
Вашої крові. Як що лишень кров
ослабне, спостережете страту апети-
ту і сил, блідість і змучєнє. Бу-
дете потребували Трінера Амери-
канський Еліксір Гіркого Вина,
який ділає безпосередно на органи
травлення, витворюючи натураль-
ний апетит, докладне травлєнє,
чисту і обильну кров та сильні
нерви. У всіх того рода недугах
се є єдиний певний лік. По
всіх другосторах.

Jos. Triner, 616-622 So. Ashland
Ave., Chicago, Ill.

**Заснованє Читальні ім. Та-
раса Шевченка в Дербі,
Конн**

Кождому чоловікови по-
біч хліба і одія найбіль-
ше потрібна наука. Хто єї
має того всюди люди по-
важають, той не так важко
мусить працювати, бо на-
ука знає лік на те, щоби
тяжке житє стало людям
легше. Минули вже ті ча-
си, коли наука була тільки
привілейом вельможів, нині
вільно кождому з неї ко-
ристати. Тому і ми йдучи
слідом других народів за-
думали заснувати читаль-
ню, з котрої виходилаб
просьвіта і наука.

За почином знаних па-
тріотів, д. Олексія Горба-
ля і д. Мартина Пелеха
скликано збори дня 23
серпня, до шкільної галі в
Дербі. Зібраних привита-
короткими, гарячими сло-
вами п. А. Горбаль і по-
кликав на предсідателя п.

М. Пелега, котрий заняв
своє місце і покликав на
секретара п. Т. Каськова.
Збори вітворив п. Пелех
горячого промовою, по-
яснив аначіне читальні і єї
користи та уділив голосу
п. А. Горбалеви, П. А.
Горбаль відовдав ся до ві-
браних сами словами: Вже
від кількох літ вродила єя
у нашім місті здорова рад-
ка, щоби заложити в Дербі
читальню, але якось то
все не йшло. Правда, що
ми маєм в своїй парафії
читальню в Ансонії але
Дербійці немогли в неї
много користати для того,
що не можна було бути
в ній що дня, звичайно як
не в місці. Дятого гада-
лоб ся, що булоби най-
лучше, щоб Дербійці зало-
жили собі свою читальню
в місці, щоб замість йти
що вечера грати в пукли
або пересиджувати в са-
льоні, зійшли ся разом до
читальні, де що прочитали
і чогось користного навчи-
ли са! Най хто не мислить,
щоб через то мав робити
роздор що до парафії. Я
гадаю, що й надалше і то
з двоєною силою будуть
всі працювати в користь
церкви.

Тут має черпати ся нау-
ку, щоб сповнив ся сьвя-
тий заповіт нашого генія,
який з за гробу до нас
кличе: „Учіте ся Брати
мої, думайте читайте і чу-
жому научайтесь, й свого
не цурайтесь“. Відтак віне
щоби читальню назвати
„Читальня ім. Тараса Шев-
ченка в Дербі“, а заравом
просив, щоб зібрані впи-
сувались до читальні і під-
помогли єю своїми щедрі-
ми жертвами. Відтак п. Т.
Каськів обяснив вібраним,
хто то був той Т. Шев-
ченко і чим Він ся заслу-
жив для нас. П. Пелех дав
під голосованє внесок п.
Горбала, який перейшов
одноголосно. На разі запи-
сало ся 32 членів і вібра-
но \$8.35.

Часописи і книжки по-
ручили урядникам читаль-
ні вибрати і запреномеро-
вати.

До уряду ввійшли єлі-
дуючі: п. Алексій Горбаль
прдс., п. Алексій Фелєн-
чак з. пр., п. Стефан Ро-
маник кас., п. Данько
Несторак з. кас., п. Мар-
тин Пелех секр. і бібліо-
текар.

На кінці замикаючи
збори п. М. Пелех промо-
вив до вібраних, дякуючи
за участь і заїрив до біль-
шої ревности, бо мовляв
читальня, се ровсадник звід-
ки то пересаджуєсь про-
сьвіта. Тож само заохотив
молодіж якої єсть сьвятим
обовязком ходити до чи-
тальні где пізнйше буде
давати ся представлєнє,
концерти, відчити і т. и.,
а навіть буде відбуватись
наука вечерами читаня і
писаня по руськи для тих,
старших членів, що не
вміють читати і писати.
На закінченє відсьпівано
українські гимни „Ще не
вмерла Україна“ і „Не
пора“.

Участник.

Гайдамацьке свято в Нью-Йорку.

В суботу дня 8 серпня відбувалося Нью-Йоркське свято „Гайдамаки“ річницю свого основання. Синьо-жовті прапори, коляхні перед галею, вказували, що в тій галі мусить відбуватися акція українське торжество. Йду й я до галі. Заплатив тікет, ступаю далі, а тут якийсь і чапає мені номер на груди. А Господи Боже! що це — пята? — Почта любови! відкажує. Агіт. Коли я вступив на осередок галі, чуо, музика грає: „Ми Гайдамаки“, і відразу стали мови перед очима ті тернисті дороги, по котрих ступали великі мученики народу, і по котрих все ще ступає український народ.

Не встиг ще і роздивитися, коли чуо гремять наш гімн „Ще не вмерла“, а на галю довженим рядом вступав „Сестрицтво Св. Ольги“ — Гордо і сміло ступають, справді по козацьки. Давиш ся на се і очей відорвати не можеш, се вже не ті стидливі, що по кутах ховаються, але смілі і завзяті козацьки.

Далі прийшло і друге товариство, а по ній третє і десятє і то не лиш з Нью-Йорку, але і з Брукліна. Тут видно: Володимира, Просьвіту, Запорожську Січ з Брукліна, Запорожську Січ з Нью-Йорку, Подільську Січ, Нью-Йоркський Боян, Тисяменицю і т. д. Тоастів, промов, привітань без кінця. Рух неначе в муравлиску. Стиск як на відпусті. Ледви знайшов місце, щоб сісти. Ледви встиг добре засісти, коли знов грає музика „Соколи Соколи!“, а на галю входять нове товариство „Зоря“.

По переді іде сивий козак, Корпан, а ставши на середній галі, щиро вітає товариство Гайдамаки, закріплюючи молодіж до борби з темнотою.

Но! думаю, вже всі товариства прийшли і розгостились, тепер погуляю. Взявши синьою під рамя, тай гайда по галі. Але гадаєте, що дала? Та де там! „Тепер свільний марш буде“, чуо голос, „а по марші свято гайдамацьке“. В тій хвили залунала з соток грудий пісня „В бій Гайдамаки“ і всі Товариства рушили спільним походом. На підвішеному стану один Гайдамака і в гарячих словах представив ціл Тов. і закріпив присутних до праці на народній ниві.

По ній слідували сьпівні нью-йоркського Бояна і деклямації і чудове солю д. Стешина. Сьпівні і деклямації випали чудово гарно. А по сьпівах гуляли до білого дня. — От таких я вражін дізнав на Гайдамацьким святі.

Гість.

„Монастирь и приютъ“.

Під таким заголовком вичтав я латинську газету редактора в ч. 28. числі „Свѣта“, де він звертає ся не до москалів (бо знає, що від них не видурить ні зломаного цента), але такої до нас, Русинів, щоб вони склали на царський монастир свої криваво зароблені гроші. Безсовісний шпиг! І він має на стільки безличности се заведене, що має схожість хіба з аналітичними російськими домами з червоними фінансами звати монастирем! Таж не лиш свѣ, але навіть Англіки з околиці не називають сей монастир інакше, як бейбі-шап. Чи ж не досить для нього одного такого скандалу, як відомий з „Благодіним“ Арсевиєм, що то тепер по фарисейськи звиває Господа на свѣдча своєї невинности, бо показав ся, що вимушений ним страхом і терором на бідній дівчині „афідейвіт“ і торби січки не вартує. І „Свѣт“ має ще чело туманити і брехати, що там монахи (?) провадять своє життя в молитві?

Я сей бейбі-шап добре знаю, позаяк в поблизу нього живу, нераз там був, та і ще буду, щоб людові розкрити очі на се гадюче гніздо. І я добре знаю, як там „спасють ся“ і як там „молять ся“. Таж востім певно, що „святій та божий“ Арсеній, начальник сього „монастиря“ не втік з нього, та взагалі зі Злучених Держав по причині своєї свѣтості. Він був би тепер в американським криміналі, та завчасу спас ся бігством в Канаду, але і там його також найдуть.

Тепер бачите люди добрі, що се за монастир. А який пан, такий його й крам! Жандарі російські понадівали яси та й видають себе за проповідників Христової науки. Глум та й годі! Коли, народе, побачиш денебудь таке двоноге сотворіне, орудє російського кнута — візьми його обережно шматом і жени від себе зі словами: „подінь ся сатанське кудло туди, звідкля прайшло!“ До сього треба еще три рази плюнути.

Тепер заглянемо в цей вертеп й побачимо що там тепер робить ся.

Заїхав туди з N. J. їх Високопреосвященство гаспадин Архипіпиг, поселив ся там в побудованій на два поверхи за криваві народні гроші буді й... що ж він там робить? Спасав свою Архипіпигівську чорносотенно-казонну душу чи як там? — Та „гей!“ спасає ся їх Високопреосвященство але на спинах Русинів (не росіян) майнерів, в яких туманьством видирають центи й там пропивають. Кожний день звіджають ся туди шпиги, там зо своїм Архипіпигівським „положенням ряз“. Все там можна здибати запро-

данця мадярова. Товта в желізім московським капелюсі, який оповідає компаші ординарні байки з військового життя. Архипіпиг хіхає, шпиги го-гокають, а келишки дзвонять. Чудова шпигівська панорама! Нічочого сказати — „спасють ся“, не аби як! Приїхала з Росії Архипіпигівська дочка й привезла з собою свого жениха, за якого має вийти замуж. Оселились сі двоє молодять в сім же таки „монастирі“ і теж спасають ся. Вони сьобою доповнили чорносотенний російський штаб тут в Америці. Ну і як тут їх Високопреосвященству не випить „ачіщеної“ на радість, коли з ним „спасає ся“ і його дочка з женихом, та коли ще і в недозві має бути весіле. Та й добре там в сім монастирі весіле справляють: в монастир сей, змістять ся напевно кілька банд музиків, але й на кеки з пивом та „ачіщеної“ стане ще досить місця. Тому царославні й темні Русини засилайте свою „офіру“ на будуче весіле Архипіпигівської дочки з женихом, а він не аби хто сикий такий. Він гризе пера й псує папір в Духовній Академії в Росії, себ то бюрократ-секретар. Си роти-ж так сь „офіру“ будуть бачити, як свої власні уха. 30 мая с. р. одержли ж на „відпусті“ Русинів більш ніж на 800 доларів, але чи діти їх бачили? Що сих грошей діти не бачили то виходить з того, що за кілька неділь уже в своїй „Темраві“ шпиги опять цигають гроші у Русинів і цигають й до сього часу, навіть брешуть за гроши-ма і в Гладиковім „Носу вачи“, який туй-туй що ноги задерє й здохне, а Гладик голодний зістане. Весіле в монастирі має бути скоро, тай на щоденну п'ятілку грошей треба, а Говт без „ачіщеної“ не хоче плести ординарних байок — отож спішіть ся засилати свої криваво заграцьовані під землею гроші!

Грицько Чалий.

Перший гетьман запорожський

Хонашевич-Сагайдачний, перший гетьман запорожський, був родом з Галичини із Самбора з околиці*) шляхти. Про молодість его знаємо не багато. Як здає ся, вчив ся він в острозькій школі, одній із найліпших православних шкіл того часу. Потім був на службі у одного київського магната. Яна Аксака. Покинувши сь службу, опинив ся він на Запорожжі. Тут визначив ся великим розумом і военним талантом. Ще не будучи гетьманом ані старшим на Запорожжі, Сагайдачний велав

*) Околиця шляхти — то були селяни, що уважали себе шляхтою, хоч не користували ся шляхотськими правами.

вив ся цілим рядом добре обміркованих, удачних походів на Туреччину і Крим. Року 1616 рушив він на чолі Січового братства чаклами на море, здобув кріпости Варну, Синол, на решті дістав ся до Криму і заняв Кафу та здобув собі там широку славу на цілій Україні. В Кафі був найбільший торг українськими невольниками на цілу Туреччину. Отже Сагайдачний взяв приступом се місто, спалив его, зруйнував і випустив на волю безліч невольників, які ще більше розносили его славу.

Отєї походи Сагайдачного лютили дуже турецького султана і він загрозив Польщі війною, наклика польський король не утихомирати козаків і не здержити їх від нападів. Але якраз тоді король Жигмонт III. потребував помочи Сагайдачного. Син Жигмонта Володислав старав ся о московський престол і держав в облої Москву. Та через се, що він жовірав не заплатив за 8 місяців служби, військо опустило его і королевич найшов ся в дуже прикрім положенні. От тоді він попросив Хонашевича о підмогу. Сагайдачний приобіцав визволити королевича з біди і справді сповнив свою обіцянку. По поході вернув ся він вже не на Січ, а до Київ і став звати ся „гетьманом війська запорожського“. Як можна з сего догадувати ся, мусів польський король за поміч дану его синові під Москвою затвердити Сагайдачного в уряді гетьмана і віддати ему Київ. Але в Польщі був такий звичай, що кожда постанова короля потребувала ще потвердження сойму. Сойм польський складав ся з самої шляхти, а шляхта, як відомо, не хотіла признати козакам жадних прав. Отже і тепер сойм не затвердив умов короля і Сагайдачному довело ся віддати Київ назад.

Між тим Сагайдачний занав ся списуванем нових полків козацьких. Селяни, сподіваючи ся дістати козацькі права, втікали від панів і цілими масами приставали до Сагайдачного. Подекуди, особливо на Полісся, де край був більше людний, а нарід найгірше пригноблений шляхтою, самі мужики лучили ся у військові громади. І було би неминучо прийшло до війни між козаками а Польщею, як би не нова пригода. Султан турецький Осман-паша видав польському королевеві війну. Король чув, що сам не здержить турецької силі і знова звернув ся до Сагайдачного о поміч. Тоді Сагайдачний поставив від себе два жаданя: по перше на Україні має бути повернена православно віра і духовенство, а по друге — ніхто з польського уряду не сміє мішати ся у громадське життя козаків. Они самі мають вибарати собі старшину, а королі можуть єї лише за-

тверджувати. Король рад не рад пристав на єї услівя. Саме тоді їхав через Україну ерусалимський патріарх Тесфан і він за дозволом короля повисвячував всюди по більших містах православних єпископів, а єї ще від себе мали настановити євхаристію.

Забезпечивши ся в той спосіб, Сагайдачний, вирушив на підмогу польському війську. Під Хотимом прийшло до битви з Турками. Лаше козакам і Сагайдачному мають поляки завдати свою побіду. Та в тій битві Сагайдачний ранено тяжко. Він вернув ся до Київ і тут помер.

Сагайдачний був, як на свої часи, високо освітленим чоловіком. Він розумів, що сила народу лежить в освіті та самосвідомості і старав ся промостити українському народови дорогу до неї. Ще за свого життя оснував він в Києві школу, а перед смертю записав значну частину свого маєтку на школи львівську, київську і інші. Сагайдачний був знаменитий вожд і зручний політик. Він привернув Україну єї саоконвічний громадський устрій в життя церковним і свѣтським і додав їй сили на дальшу боротьбу.

Яка доля постигла Україну після смерті Сагайдачного, проте другим разом.

ОТРУЙНА СИЛА ТЮТЮНУ

находить ся, як докозує англійська лікарська часопись „The Lancet“, не так в самій отруї, яка є в тютюні і називає ся нікотинною, як в далеко значнійшій мірі в самім димі, який робить ся при куренні тютюну, а котрий курці в значній кількості в себе втягають і як раз тим любують ся, не вважаючи на те, що тим себе поводи троять. Без сумніву, що й нікотина, яка є в листі тютюну, є сильною отруєю, але того не доказано, що она дістає ся в тій кількості до рота, щоб а ж чоловік міг нею затроїти ся і для того можна на певно сказати, що то, що звичайно говорять о затроєнні нікотинною, є лиш пересадою. Не повне спалюване тютюну витворює всілякі ароматичні творива як олії, засади і гази, з котрих деякі витворюють ся як отруї в значно більшій кількості як нікотина. В димі з тютюну находить ся у великій кількості т. зв. вуглянна кислота і та при

сильнім куренні найбільше затроє, бо чоловік при втяганні в себе диму дуже багато тої отруї набрав в себе: тіло наше може при вдиханні того газу дуже багато набрати в себе, але не може при вдиханні зараз так само багато того газу з себе випустити, отже він затроє наше тіло; чоловік дістає завороту голови, дротання, живчик починає слабше бити, чоловіка млюють і т. п. Такі самі прояви показують ся і при затроєнні нікотинною і тому то до ведавна був погляд що то лиш сама нікотина стає ся причиною затроєння тіла при куренні. Більше однак зваять ся, що в маленькій частинці скуреного п'ягара або викуреної люльки є в сотеро більше того троячого газу як нікотини, то річ очевидна, що затроєне приходить лиш від вуглевої кислоти. То випробовано також і практично: курцви, котрий втягнув в себе два або три рази добре диму з тютюну, видобуто з рота кілька капель крові і розпущено у воді а вода прибрала зараз таку саму красу як і від крові того, що затроїв ся квасом вуглевим без курення. Значно сильніше ділає дим з папіросів, а то дасть ся тим пояснити, що курці втягають в себе значно більше диму. Так отже ті, що курять папіроси, затроюють себе найбільше.

Читайте!

На підставі ухвали Бювету „Совза“, кожде братство тріналежне до „Совза“, повинно мати отсі книжки:

- 1) Книжку членів (іменологов).
- 2) Книжку місячних скляток.
- 3) Книжку касову і протоколову.

На єї книжки повинно кожде братство заслати 5 доларів до каси „Совза“.

Читайте уважно!

Звертаємо увагу усіх Ви. Родимців що однимоким управлінням до пересилки грошей на стейт Коннектікот є

ГАВРІЛІ ДЗІАДУК,

130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публичним і має капітал в стейті в сумі 10.000 доларів.

У всякій справі удавайте ся лиш до него. Вік виробляє повновасти, контракти купна і продажі і т. д. Полагоджує справи військові як увільнення від асентеруку, контроль, вираз і т. п. Продає шифарти на всі ліній корабельні. Мінняє і пересилає гроші до всіх країв.

Тому, Родимці, проч з чужими а удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADUK,

130 Main Str., Derby, Conn.

Читайте-уважно!

N139 Русский Лікар

Doctor S. Robert Schultz

39 East 7th Str. New York.

Телефон 3645 Orchard.

Лічить усія недуги діточі, мужескі і жіночі.

Вилічене — сли можливе — гварантує ся. Лічить після найновіших систем електрикою, та посідає найлутші електричні машини.

Досліджує при помочи промінів Рентгена. Nebulitzer — одинокє найуспішнійше средство проти катару при помочи інгаляції.

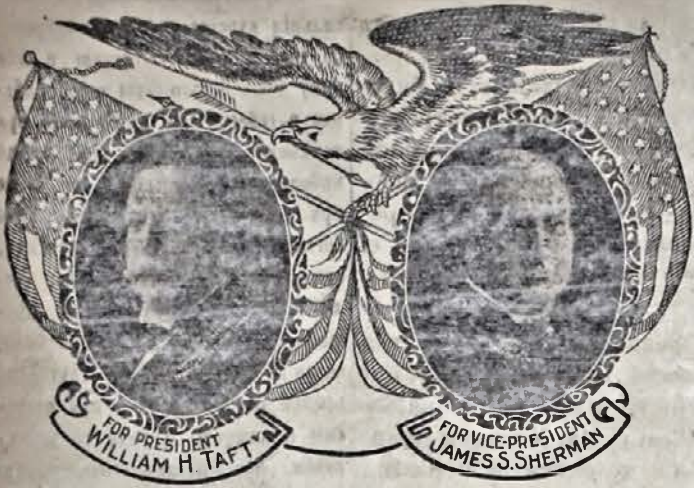
DOCTOR SCHULTZ

39 E. 7th Str., New York City,

поміж 2 а 3 євню.

Дав ради і всьазви рівноз лнстовно.

Надіслане.

Републіканізм і Добробут.

Чому наші Земляки хотять, щоб велика партія була на дельше при уряді? Тисячі а тисячі наших земляків, прийшло до сего краю, коли Републіканська партія була при уряді і ставсь горожанами, знайшли постійну працю і піднесли ся матеріально. Они задоволені в Републіканської управи і нехотять перевороту. Та і чому мали б хотіти? Добробут і успіх завдячують лишень Републіканізму, тому для чого ж будь котрий з них мав би жадати перевороту в політиці, так захвалюваного демократичною партією, котра не перейшла через ніякі проби аві досвіди. Пов. W. H. Taft, Републіканський кандидат на президентства, відповідає цілком нашім землякам. Они уважають і почитають президента Рузвельта, а Mr. Taft буде наслідувати політику, так успішно веде ну ту президентом Рузвельтом. Він прибіцає се робити і буде, про се можуть бути наші земляки, зовсім певні. Mr. Taft освідчає, що люде вели державу через Републіканську Партію, і се так, як має бути. Він твердить також, що від початку держави, жадна иньша народня адміністрація не зробила тільки для робітничої справи, через узаконнене посередництво права, як Theodore Roosevelt і Републіканський конгрес вибравий і урядувачий підчас его урядованя. Він подає що додаткове законодавство есть потрібне щоб вести і дельше добру роботу зчату президентом Рузвельтом і він од брью і буде працював в користь такого законодавства. Запевнені про дальший поступ, дальшу протекцію і збільшене добробуту, як і до тепер, наші земляки суть досить мудрі щоб знали, що се есть в їх інтересі, підпирати партію, котра їм дала те все і буде давати на дельше, Они не поклонять ся обіцанкам, за котрі не знають, голосяючи на демократичного кандидата і они тепер освідчають ся за Тафтом тисячами. Здаєсь нема більш спосібного чоловіка на уряд президента, як він, позаяк за час довгих літ він вишколивсь в тих напругах праці, котра лицьє чоловікови найліпше, підчас тяжких обовязків президента і в таким стані і

в его політиці; наші земляки суть певні, що если він буде вибравий, їх інтереси будуть цілком забезпечені, а їх справи поліпшать ся.

Від Редакції: Поміщаючи сей авертайзмент редакція не бере на себе аві не вкладає на нікого жадних зобовязань.

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свободи“:

Америка	15 ц.
Англія та пустельник і т. і.	15 ц.
Біблій велика	2 дол.
Борба клас і чому робітники організують ся	15 ц.
В Старім і Новім краю	25 ц.
Гріхи мільонерів і т. п. С. 7.	15 ц.
Дещо з історії православної місії в Америці	10 ц.
Дещо про звіврята	30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5.	15 ц.
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6	15 ц.
Драгоманів	25 ц.
Емігрант	15 ц.
Жовнір	10 ц.
Журавлі	10 ц.
Житє Ісуса Христа	1.50 дол.
Житє зарібки, організації і т. п. в С. О. Д. жваж.	15 ц.
Земельне питан	15 ц.
Зуб за зуб	10 ц.
Історія Руси з образами	10 ц.
Капітал і праця	15 ц.
Книжка Рахункова	50 ц.
Казки про Жидів	15 ц.
Марія	10 ц.
Многострадалий народ, огляд історії українського народу	20 ц.
Навернений Грішник	20 ц.
Народний рух австро-угорських Русинів	15 ц.
Новий Завіт	2 дол.
Образки і загадки	10 ц.
Оповідання	15 ц.
Оповід. про задрех богів	10 ц.
Про відступників від рос. православия	10 ц.
Про нутро землі	25 ц.
Підземні скарби	25 ц.
Покуса	10 ц.
Псалтир	1 дол.
Релігійні вірованя старинних народів	20 ц.
Розмова Поляка з Русиним	10 ц.
Смерть	10 ц.
Стародавні казки та оповідання	15 ц.
Степові люде	15 ц.
Страйк	20 ц.
Стріляй на смерть, робітничая драма	15 ц.
Товариска ворожка	15 ц.
Унія в Америці	20 ц.
Хто з чого живе	15 ц.
Які то є люди на землі, з 20 образками	50 ц.
Як мужик ходив до царя правди шукати	15 ц.
Через кордон	15 ц.
Якої нам треба науки	5 ц.
Руско-англійський тлумач	60 ц.
Польско-англійський тлумачбо ц	15 ц.
Кольди	15 ц.
Молитвенники в красній оправі Бог Надежда моя	2.50 дол.
Хліб Душі	2.50 ц.
Druh Duszi	1.50 ц.

Пішіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Накладом „СВОБОДИ“ виїшли Папери листов. окрашені гарними вінетами і портретами наших руских геніїв — Шевченко, Драгоманів, Франко, Лисенко і Богдан Хмельницький. Продає друкарня „Свободи“ по ціні 50 цт. за 25 штук. Адрес: „SVOBODA“ 184 Hudson Str. New York, N. Y.

РУСИНИ! Ся хочете дістати добру і шаву домовину і меди похорон виносите нас як найшанше, удайтесь до: **JOSEPH COLWELL, 180 MAIN STREET, DERBY, CONN.** Telephone Calls Office 52-2. „House 18-2. А подякуєте і пізнаєте чесного чоловіка.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA. Капітал \$50,000.00. Надвиплата нерозділені зиски \$93,000.00. Заснований 1864 року. Найстарший Народний Банк Складки Кавіти. Проводить загальний банківський бізнес. Видає міжнародні міжбанські, драфти і пересилає гроші до всіх частин світа Позичає гроші на реальності. Депозити в банк подвоїлись протягом останніх 5 літ і виносять тепер \$500,000.00. Гроші пересилає через фірму **Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.**

Стефан Рябець має у себе найліпші напитки, цигари і папіроси. Має також добре заряджену гресерню. **СПРОБУЙТЕ!** Mahanoy Plane, Pa.

Dr. J. SZLUPAS, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa. Можна его бачити в офісі: від 8-ої до 10-ої год. рано, від 2-ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер. Old Phone 1269-B

UNION Ticket Agency ПРОДАЖА ШИФКАРТ 203. Lackawanna Ave. SCRANTON, PA. Найліпше місце, де можна купити шифкарти до старого краю, як також переслати гроші до Галичини, Угорщини, Росії і других країв по тій ціні. Дасмо також позички на моргч.

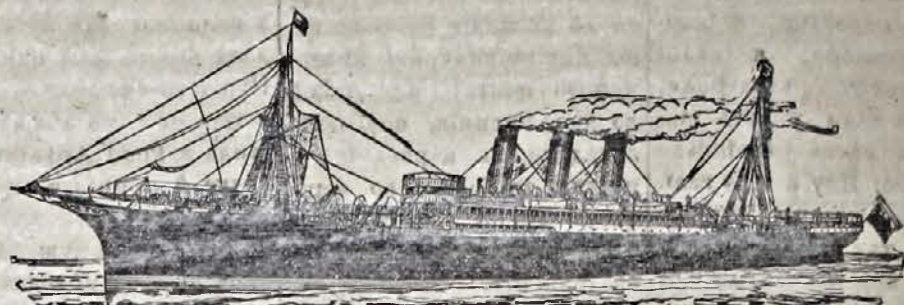
\$3.50. Рідка спосібність! Ми закупили за готівку цілий фабричний запас сих годинників за дуже низьку ціну. Сі годинники були продавані по 15.00 дол., однак ми тепер продаєм їх по 3.50 дол. Мають на 20 літ тривалу незловучувану коверту. Годинники суть мужські або дамські, гарятовані на 20 літ і впадували цінами каліман. Кому треба, нехай докладніше і тому суть поручені усім там людям, котрі працюють при звільненні. Таку годинку висилаємо за одержанем 3.50 дол. або посилаємо через експрес на С. О. Д. 3.50 дол. і оплата експресу уповняє кожного до визначеної власності годинки. Оплатити є можна ще перед заштоу. ДАРОМ гарний поволучуваний годинник в брелюком до кожної годинки. Пішіть докладний адрес: **R. A. FRETHER & Co., 52 Dearborn Str. Chicago, Ill. (41-44)**

Dr. E. J. LARKIN Дентист. 40-08 Офіс отворений від 7-ої рано до 8-ої пополуд. В неділі від 10-ої год. рано до 12 пополуд. 24 Elizabeth Street, Derby, Conn. ВСІ РОБОТИ ГАРАНТУЮТЬ СЯ. Офіс коло Derby Gas Company.

Одинокий руский адвокат і нотар на цілу Америку Доктор прав **ЮЛІАН ЧУПНА** Консулярний комісар. Полагає всі справи в Галичині. Процеса спадкові і руйномі. Відбере гроші від довжників. Справи військові. Споряджує контракти, повномочія і всі інші документи. Перепроводжує інтабуляції і всі виписи гіпотечні. 2-3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA. Адрес почтовий: **JULIAN CZUPKA, L.L.D., P. O. Box 372, WILKES-BARRE, PA.**

Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

Зайнкорпорована в Стейті Нью Джерзі. Капітал 50,000.00 д.

184 Hudson St., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуєчі справи:

- 1) Пересилає гроші до всіх країв і держав світа по цінах можливо найтанших і як найкорше.
- 2) Продає шифкарти на різні лінії корабельні до старого краю як також в край до Америки по тих самих цінах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Нью Йорку.
- 3) Виробляє повновласти, контракти купна і продажі заосмотрені підписом конзуля; перепроводжує процеси спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалі перепроводжує всі інші справи зі судами і старокравими властями при помочи вісних старокравих нотарів і адвокатів.
- 4) Полагає справи військові, як: увільнене від асентирунку, військової контролю, увільнене від вправ і т. п.
- 5) Вирабляє паспортти для ситизенів виїжджаючих до краю.
- 6) Дав поради в процесах против компаній в разі каліцтва, смерті, несплати пеней і в других правних американських справах.
- 7) Міняє гроші — старокраві на американські і американські на краві після біжучого курсу.

Бромі сего Дирекція готова служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїжджають до Нью Йорку а не суть ознайомлені в містом. Вкладає гроші на процент до американських і кравих банків.

З поважанем

Дирекція:

Т. Дзядик предс. А. Савка місто-предс.

Х. Курчів кас., С. Ядловський секр.

Адрес: **R. Publishing & Exchange Co. 184 Hudson St., New York, N. Y.**

HERMAN SCHULTZ, Конпріжмер і будівничий. Всі роботи залагоджує сей час і точно, як також подає ціни на всілякого рода роботи. 36 АДРЕС: Housatonic Ave., Derby, Conn.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шашлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформы.

R. H. MORGAN 13 N. MAIN ST. SHENANDOAH, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK Шенандоа, Па. Капітал 100,000.00 дол. Надвиплата 120,000.00 дол. Депозити вище пів мільона долларів.

Се є **NATIONAL BANK** чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередню контролю тогож уряду. Се є одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в яким містять ся почта. Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі долларів проценту своїм коштумерам, котрі мають в нім свої гроші. Там розмовляє ся по руски. **Merchants National Bank** на розі улиць Мейн і Лойд, Shenandoah Pa.

Оден з найбільших броварів в Америці.

І АРІТЬ ПИВО НА КРАВИЙ СПОСІВ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз по- Голова від него коштує сего пива, ніколи не болить, то иншого вже не бо есть здорове і буде пичи. ПОЖИВНО.

НЕ ТРЕВА ЕГО ЗРЕПШТОУ ХВАЛИТИ, ВО ДОВРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS, LAGER BEER BREWERY, 435 to 455 N. 7-th Str. SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333. Night Call 4854.

TELEPHONE 2043 WORTH.

ІЛІЯ РОЗЕНТАЛЬ РУСКИЙ АДВОКАТ 302 BROADWAY, Suite 1306, NEW YORK.